

EESTI

25

POORDILEHT

Eesti Paberi Aktsia Selts

esitab järgmiseid paberivabrikuid:

*Põhja Paberi ja Puupapi
Vabrikute Aktsia Ühisus, Tallinn*

*A.-S. Tallinna Paberivabrik
E. J. Johanson, Tallinn*

*Türi Paberi- ja Puupapi
Vabriku A.-S., Türi*

A.-S. Paberivabrik „Koil“, Kohila

Müük ainult suurel arvul.

Eesti Spordilehe käesoleva numbri kaanel on toodud moment staadioni uue tribüüni avamisest. Vabariigi President K. Päts peab kõne. Tema vasakule peaminister K. Eenpalu, teedeminister K. Viitak jne. Vasakul äärmine sõjamineister kindralleitnant P. Lill.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

19. AASTAKÄIK

Nr. 5

MAI

1938

Eesti Spordileht ilmub Eesti Spordi Keskliidu väljaandel iga kuu 20. päeval. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9-3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 5 krooni, 1/2 a. 2 kr. 50 snt., 1/4 a. 1 kr. 50 snt.
Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Toimetaja: **AADU ADARI.**

Vabariigi Presidendi sõnad

Tallinna staadioni uue tribüüni avamisel 15. mail 1938. a.

Maikuu 15. päeval, pühapäevase haruldaselt ilusa ja sooja ilmaga toimus üle 8000 pealtvaataja ees Tallinna staadioni uue, betoonist ehitatud tribüüni avamine. Sellega on staadioni väravad jälle avatud kõigile neile, kes tema murul ja sõeradadel soovivad korraldada võistlusi.

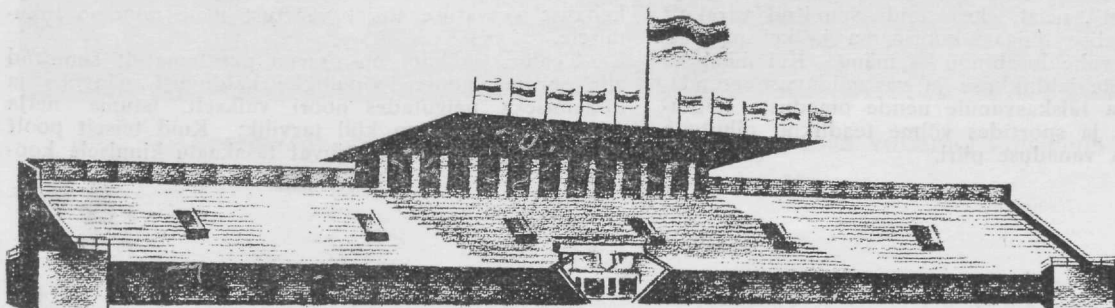
Pärast meie kõrgeima spordijuhi, spordi keskliidu esimehe riigisekretär K. Terrase pöördumist kõrgeima külalise, Vabariigi Presidendi K. Pätsi, poole pöördus meie riigi esimene kodanik kogu rahva ja sportlaskonna poole järgmiste sõnadega:

Minu daamid ja härrad ning noor spordivägi! Ma tean, meie hulgas leidub ka neid inimesi, kes kahtlevad selle juures, kas meie noorel riigil, kellel on nii palju tarvis üles ehitada, oleks aeg olnud praegu võrdlemisi suuri summasid niisuguste ehituste peale välja anda. Ja ma arvan, teie ise olete kuulnud, et mõned seda sammu mitte heaks ei kiida. Kas niisugune arvustamine õige on, sellele, ma arvan, annab vastuse tänane päev.

Kui meie siif üleval vaatame seda värvirikast spordiväge, siis peame kõik tunnustama, et peame kasvatama oma noorust kehaliselt tugevaks ja vaimsel terveks. Et see võimalik oleks, selleks on tarvis neil oma staadioni. Kui oleme nüüd niikaugele jõudnud, et oleme oma riigi pealinna ajanõuete kohaselt kohendanud ja uue tribüüni ehitanud, siis on see alles esimene samm.

Meie väikese rahva elus on väga tähtis, et meie oma nooruse kasvatame üles vaimsel ja kehaliselt tervena ja tugevana, sest selles oleneb kogu meie maa ja riigi hea käekäik ja julgeolek. Ja seepärast, kui võin õnnelikuna täna avada tribüüni, siis teen seda fundega, et see on esimene samm, kus meie oma noortele, kes oma koolitöö lõpetanud, ja ka teistele, kes on teinud pingutavat tööd, avame tribüüni, mille ees nad võivad puhata ja oma tervist karastada ja kosutada ning näidata, et ka väikeses Eestis kehaliselt kui ka vaimlistes võistlustes võivad tõusta inimesed, kes teiste rahvaste seas võivad asuda esimesele kohale, nagu seda olemegi juba näidanud.

Tervitan siif uuel tribüünilt meie spordiväge ja soovin, et sellel väljakul võideldaks ausalt, gentlemanlikult ja korralikult ning et siin kosutatud tervis ja saavutatud töö tulemused oleksid auks Eesti riigile ja rahvale.

Spordivägi defileerib staadioni uue tribüüni avamisel Vabariigi Presidendile. Ees sammub kpt. J. Luks, lipukandjaks K. Palusalu, kelle kannul A. Viiding kingilusega Presidendile. (Lähemalt tribüüni avamisest lhk. 160–162).

Noorte probleemist

G. Kalkun, SKN üldjuht

Iga rahvas otsib oma noorsoole kandvat ideed. Meil ei tarvitse seda enam leiutada, see on meie rahva vabadus ja parim tulevik. Kui selle idee eest maksis kord surra, siis maksab ka elada.

Vabaduse ja elujaatavuse idee kandjaiks suudavad olla ainult terved ja elurõõmsad noored. Elurõõmsuse ja elujaatavuse kasvatamise üheks vahendiks on kujunenud tänapäeva maailmas sport ja kehaline kasvatus.

Sport on osutunud abinõuks, mille kaudu rakendatakse tegevusse laialdased noorte massid, ühtlasi on ta teadlikule juhile tänuväärseks vahendiks noore mõistmisel ja temale lähenemisel.

Riigid taotlevad küll mitmesuguseid sihte noorsoo masside koondamisel, kuid siiski põhialuseks jääb kõikjal — kehaliselt terve ja elujõuline riigikodanik.

Spordimaailmas läbilõõnud Soome rahvas tunnistab järjekindlalt, et sport ja kehaline kasvatus on olnud sellele rahvale üheks suurimaks teguriks sitkuse ja töövõime arendamisel. Noorus vajab sporti ja mängu, sest see kuulub tema loomuliku kasvamise nõuete hulka samuti nagu toit. Mäng on noore töö. Mängus saavutab noor vastupidavuse võime tuleviku tööks. Võidakse väita, et seda saavutab ta ka puhtkehalise tööga. Tõsi küll, kuid temalt ei tohi siiski riisuda kasvuaegade omast ilutsemist. Paljas ühekülgne ja raske kehaline töö teeb noore juba varakult vanaks ning kurnatuks. Näiteks Ameerikas toonitatakse, et sealne töötute armee saab juurekasvu just neist „kurnatud raukadest“, neist, kes olid sunnitud varakult end raske kehalise tööga koormama ja kel puudus lapsele omane vaheldusabinõu — mäng. Kui mäng ja sport on noorele leidlikkuse ja vastupidavuse arendajaks, siis on ta täiskasvanule nende omaduste säilitajaks. Mängides ja sportides võime teadlikult nihutada kaugemale oma vanaduse piiri.

Kuigi mäng on noorele vabatahtlik tegevus, peab ta siiski tunnustama moraalselt ja tegelikult vastavaid mänguseadusi. Ja noor, kes kord juba on tunnud mängu mõnu, valitseb meeeldi oma egoistlikke soov. Ta õpib tajuma distsipliini ja on valmis üldsuse ohvriks tooma isiklikku „mina“.

Erilise tähtsusega mängus ja spordis on võistlusmoment. Võistlustes harjub noor tegutsema ja end pingutama nurisemata, püüdes otsustavalt ning jõuliselt oma eesmärgile. Jõuline edasipüüdlikkus maksab aga kõikjal enam kui tühipaljas unistamine ja viril hingitsemine. Sihi saavutamise raskused spordiväljal karastavad noort ning valmistavad teda ette julgelt silma vaatama ka tõsisematele eluraskustele.

Spordivõistlustes ilmneb ka suur võidu-tahe, mis oma väljendustes spordimehelikkuse põhimõtetele siiski arvestab oma kaasmängijate samadel põhimõtetel rajanevate õigustega. Võidakse küsida: milleks vajab meie noorus võitlusmeelt ja instinktiivset võidutahet? Võiksime vastata küsimusega: miks oli see meil tarvilik 20 a. tagasi? Oli õnn, et leidus neid, kel jatkus võitlushinge ja võidutahet. Kui tahame püsima jääda, kui tahame pühaks pidada meie rahva vabadust, siis peame olema selleks valmis ammutama füüsilist ja moraalselt jõudu kõikidest olemasolevatest allikatest.

Tulles nüüd meie noorsoo kehalise kasvatusse seiskorra juure, peame tunnistama, et see on veel vägagi soovida jätkvas olukorras. Parandused tulevad siis, kui kord mõistame täielikult ja õpime hindama spordi ja kehalise kasvatusse tõsist väärtust meie noorsoo liikumisele.

Teame, et kool on praegu paratamatult sunnitud alla suruma noore loomulikke kalduvusi mänguks ja liiklemiseks, paigutades noori vaikselt istuma nelja seina vahele. See on küll tarvilik. Kuid teiselt poolt on hädavajaline luua mõjuvat tasakaalu kinnisele koo-

lielule. Ei piisa siin vahetundidest ega ka kahest võimlemistunnist nädalas. Pealegi ei võimalda pealelõunane vaba aeg, mis osutub praeguse kooli koormatuse juures küllaltki piiratuks, koolinoorte otstarbekat sportlikku tegevust, kui siin appi ei tule üldine teadlikum suhtumine spordisse ja sellest tingitud korraldused. Kui koolide tunnikavas 25 a. tagasi oli ainult kaks võimlemistundi, siis ei ole ses küsimuses praegugi kaugemale jõutud.

Inglise koolides kasvataja on kohustatud tundma enam-vähem kõiki spordialasid, et neid edasi anda ja ühtlasi olla ka suuteline isiklikult kaasa lööma ühises mängus. Seal on ammu jõutud äratundmisele, et sport on erapooletu tegevusala õpetajale ja õpilasele. Spordiväljal kaob ametlik kooli õhkkond. Õpetaja kaasatulek sportlikus tegevuses taltsutab suuresti noortele nii omast ja loomusunnilist opositsioonivaimu kooli ja õpetaja suhtes.

Üks Soome õpetaja kord väitis, et spordi kaudu evib õpetaja mõjuvaima ja universaalseima võtme poiste südamete avamiseks. Selle avades võib ta uskumata suuruses paljundada oma isiklikku mõju nooresse. Viimasel ajal ongi juba rõõmustavalt hoogu võtnud meie õpetajaskonna kaasatulek noorsoo spordiliikumisele. Me usume, et see samm on õige ja seda hindavad ka noored.

Palju ligipääsmatumas olukorras kehalise kasvatus ja spordi suhtes on meie maanoorsugu. Jälgides põlumajanduslike riikide noorust näeme, et kõigi muu kultuuri huvidega võrdselt on seal kõrgel ka vaade spordile ja kehalisele kasvatusel. See on täiesti mõistetav. Hall igapäevane, ilma suuremate vaheldusteta maaelu ja -töö mõjub tülpvalt nooresse ja on sageli suurimaks põhjuseks maanoorte linna siirdumisele, kust loodetakse saavutada vaheldusrikkamat elu. Meil tullakse kindlasti väitma, et mis sporti veel vaja tööinimesele, sest töö on tema sport. Kuid see ei ole nii, nagu selgitasime eelpool. Eriti just raske maatöö tegijad vajavad sporti ja kehalisi harjutusi oma

painduvuse säilitamiseks, mõtte kiirendamiseks ja värskendamiseks.

Kuulus Taani võimlemise süsteemi looja Niels Bukh algas oma karjääri just maapoiste ja -tüdrukute rühmadega. Nüüd on Niels Bukhi rühmad maailma kuulsad. Hulk Soome parimaid sportlasi on võrsunud maalt. Seepärast juhitagu ka meil enam tähelepanu spordile ja kehalisele kasvatusel meie maanoorte keskel.

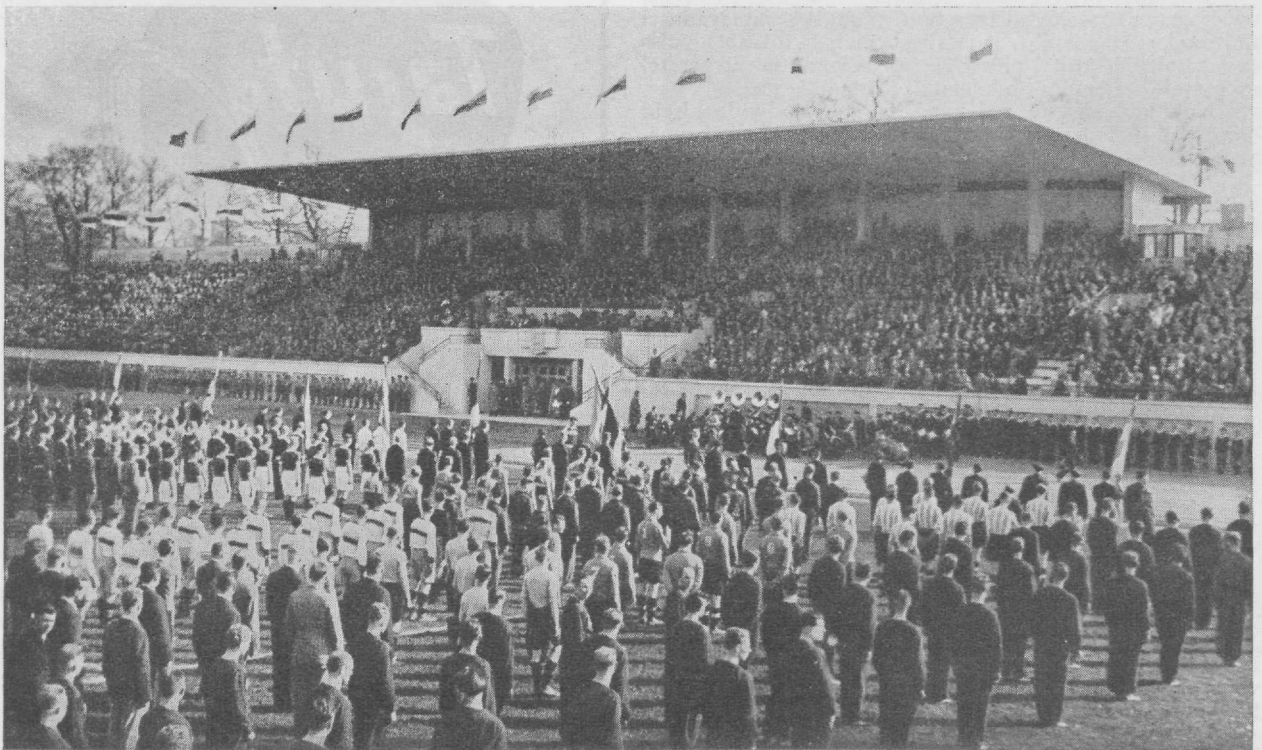
Kõige raskemas olukorras tervislikult on meie töönoored vabrikutes ja tehastes. Nad peavad juba varakult ise oma kätetööga leiba teenima. Seejuures pole neil valida õhu- ning valgusküllaseid tööruume ega ka sobivaid sõpru, kaaslasi. Nad on sunnitud rahulduma kõigega, millesse neid olukord on paigutanud. Siin on sport ja kehaline kasvatus üheks tõhusaks vahendiks, mis neidki toob välja vabriku tolmust ja leitsakust ning hoiab muutumast roidunud „tööloomadeks“.

Ameeriklased lähevad usus kehalisse kasvatusse isegi nii kaugele, et julgevad väita, nagu suudaks ühehektaariline mänguväljak vähendada tarvidust sama suuruse maalahmaka paigutamiseks vangimajade alla. Nad näitavad statistika ja uurimuste põhjal, et suurlinnades noorte kuritegevus on suurem neis linnaosades, mis asuvad kaugemal mänguväljadest. Teiste sõnadega, nad tahavad väita, et noortel peab olema võimalusi ja neid köitev moodus vaba aja veetmisel.

Võiks veel lisada, et neis riikides, kus ei valitse noorte sundorganiseerimise põhimõte, on spordil seda erilist ja vääramatut ülesannet ühendada kõikide noorsoo-organisatsioonide noori ühistes ja võimsates hoogüritustes, nagu spordipäevad jne.

Ühised pidulikud spordiüritused süvendaksid mitmepalgeliste noorsoo-organisatsioonide omavahelist sõprust ja läbikäimist ning soodustaksid suuremat üksteise mõistmist.

Terve ja elujaatav noorsugu kindlustab aga meile vabaduse ja rahva parima tuleviku.

Spordivägi on rivistatud staadioni murule, et tervitada Vabariigi Presidenti.

Kehaharjutused ja vereringvool

Sportlase südamest

Kehaharjutused võivad mitmeti toimida meie vereringvoolule: nad võivad pulsisageduses muudatusi esile kutsuda, mõjutada vererõhku, muuta südame dimensioone (põik jne. läbimõõte), mõjutada tsirkuleeriva verehulga kvantumit, vere asetust üksikellundites jne.

Kuivõrd need nähted aga ühel või teisel korral ilmsiks tulevad, see sõltub peamiselt kahest momendist:

1) tehtava kehaharjutuse intensiivsusest ja omapärasusest, kui ka 2) võimleja treeneritud seisundist (harjumusest vastava kehaharjutusega).

Peab tähendama, et hüпноос või haiguslik seisukord, mis eriti seotud palavikuga, mõjutab samuti vereringvoolu, kuid sellest ei saa rääkida meie siin, allpool oleks katsutud ainult pilku heita kehaharjutuste (võimlemine, sport, kehaline töö) mõjule meie vereringvoolule ning siit ja sealt näpunäiteid otsida, millel oleks tervishoidlikku tähtsust meie koolivõimlemisele.

Koolivõimlemine kui säärane ei ole tänapäev kaugeleki selline, nagu ta oli paarikümne aasta eest. Rekordide ülesseadmine on mürgitanud ka meie koolivõimlemist, see on enesest kurb nähe.

Kehaharjutused ja pulsisagedus

Kehaharjutused mõjuvad pulsisagedusele. Pulsisageduse kiirenemist jne. ei tohi aga võtta siin mingisuguse absoluutse väärtusena, vaid tuleb arvestada eesrinna võimleja ehk sportija pikkusega, vanusega, kaaluga, sugupoolega jne. (v. minu töö „Kasvatus“ nr. 8 — 1937. a.). Meie teame, et samal ajal, kui 6-a. poisi pulsisagedus on 96 lööki minutis, on see samavanasel tüdrukul 100 lööki. Täisealisel mehel tuikab pulss keskmiselt 60 korda, naisel 70 korda minutis, pikematel inimestel harvemini, lühematel kiiremini jne.

Kuid pulsisageduses leiame ka puht individuaalseid erinevusi, millist põhjust meie ei oska seletada, nii omanud Napoleon pulsi, mis tuiganud 40 korda minutis!

Puht-praktilisest seisukohast ei peeta heaks täisealise säärase pulssi, mille sagedus rahulikus seisundis (s. t. inimene puhkab) tõuseb 85 löögini minutis.

Kehaharjutuste mõju hinnangul pulsisagedusele tuleb kõigepealt teada, mitu korda (minutis) tuikab uuritava võimleja pulss puhkeseisukorras (kui võimleja ei võimle). On see meil teada, siis tuleb ka sellega arvestada, millistes välistes tingimustes (miljöö) toimus võimlemine, nagu: 1) kas tehakse kehaharjutusi sooja või külma temperatuuriga võimlas, 2) milline on võimla või toa relatiivne niiskus, 3) kui võimeldakse väljas: kas sünnib see kuival või niiskel ajal, 4) millised oleksid viimasel korral ilmastiku meteoroloogilised omadused jne.

Ka osutub tähtsaks sportlase poolt võimlemise puhkehetkedes (pikamaa jooksja peatub vahete vahel kaevude juures, et vett juua) äratarvitatud vee hulk. Teatavasti suurendab rohke vee tarvitamine vereringvoolu tööd ning seega ka pulsisagedust. Eriti on see maksev külma vee kohta, mis puhul keha peab vett veel enne soojendamist, kui see talle muutub kõlblikuks (kehatemperatuur on inimesel 36,5 kaenla all, veres 38°). Seepärast osutubki ratsionaalsemaks sellistel korraldardel tarvitada sooja vett.

Kehaharjutuste toimel kiireneb pulsisagedus tavaliselt õige ruttu (näit. jalgrattasõit, jooksud jne.), välja arvatud ujumisel, kus pulsisagedus väheneb, kuid tõuseb vererõhk.

Pulsisageduse kiirenemist 60-st löögist 80 löögini tuleb pidada suuremaks (tugevamast kehaharjutuse mõjust rääkivaks) kui järgnevat kiirenemist 80 löögist 100 löögini. See on maksev üldiselt. Üksikjuhtudel omab kaaluvama tähtsuse siin peale selle veel kehaharustaja treeneritud seisund või harjumine vastava kehaharjutusega (sport jne.).

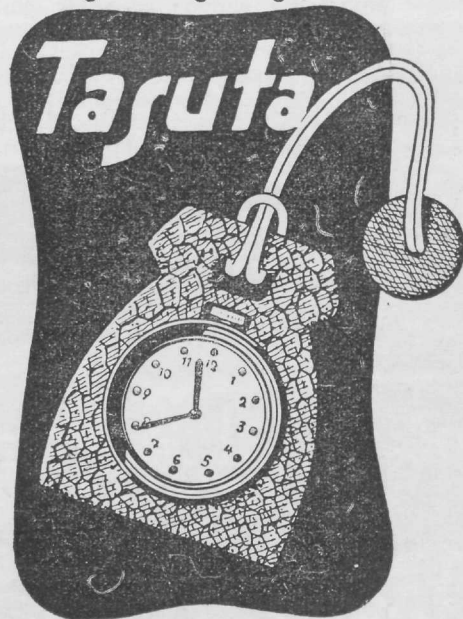
Kõige suuremat pulsisagedust on kirjeldanud Ewig (1920), mis vastas 232 löögile minutis, järgmine oleks Boas (1931), kes leidis kiirjooksjal pulsisagedust 204.

Üldiselt on tehtud kindlaks (Christensen, Krogh jne.), et kiiremat pulsisagedust (ma ei räägi siin haigustest) võib leida sellistelt kehaharjutustelt, mille tuumaks on kiirjooks või väga raske, jõurikas (1600—1920 ja rohkemgi kilogrammomeetriline töö minutis) töö.

Pulsisageduse kiirenemise kulminatsioonipunkt jõuab kiirusharjutustel kätte juba 2. minutil, jõurikka töö juures aga hiljemalt kuni 10. minutil. Nii siis kõigub tipupunkt 2 ja 10 minuti vahel. Osalt sõltub see ka kehaharjutuse intensiivsuse kraadist ühel poolt ning sportlase treeneritud seisukorras (harjumisest vastava kehaharjutusega, kehalise tööga) teiselt poolt.

Pulsisageduse kiirenemist üle 200 löögi minutis tuleb üldse harulduseks pidada. Tavaliselt leitakse kehaharjutuste juures suuremaid pulsifrekventse kõikumist 180 löögi ümber, mistõttu ka arstiteadlased kui ka tööfüsioloogid kriitiliseks pulsisageduseks peavad täisealisele säärase, mis vastab 180 löögile minutis (Wenkebach, Viini ülikooli medits. kliiniku juhataja).

Kingitus kõigile lugejannadele!

Meie firma tutvustamiseks jagame tasuta selle ajakirja lugejannadele pildil toodud Pariisi uudis-moeartikli - nõõpaugukella. See kaunis kingitus imiteerib peensusteni väärtuslikku ehtsat nõõpaugukella ja on asetatud ehtsasse nahka ning soliidilt ja elegantselt välja töötatud. Sellele kingitusele lisame oma uusima kataloogi Pariisi ehtesajadest, mis teid ei kohusta aga millekski. Saatke meile see kuulutus ja teie täpne aadress, lisades juure postikulude katteks 1 kroon kirjamarkides ja teie saate postiga selle ilusa kingituse, millest kindlasti vaimustute. Iga lugeja saab ainult ühe kingituse.

Amerado-Bijoux, 34, rue Drouot, Paris (9.e), Serv. 195.

Pulsisagedus võib tõusta nii siis tavaliselt mehel 60 kuni 180 m. kehaharjutuste mõjul, see on suurenda 3 korda.

Pulsisageduse kiiret initsiaalset tõusu ei saa siin (nagu kiirenenud hingamistki) seletada ainevahetusse kogunenud „lagunemisproduktide“ mõjuga, sest aega oleks selleks olnud liiga vähe. Ka ei saa seda tõusu seletada lihaste töö jõudsa kasvuga kehaharjutuste ajal (nagu hingamise kiirenemise kohta seda ergograafi abil tõendas Lindhard — 1914). Initsiaalset pulsisageduse kiirenemist tuleb seletada meil ainult närvikava toimega.

On uuritud ka seda aega, millal kehaharjutuste mõjul kiirenenud pulsisagedus oma normaalseisundisse tagasi läheb. See aeg osutub mitmeti sõltuvaks nii sportlase treeneritud seisundist, harjutuse vältavusest jne. Maratonijooksjatel jõuab pulsisagedus normaalseisundisse 2—3 tunnil pärast jooksu lõpetamist. Peab ütleva, et see tagasimineki siin ei toimu tasakaalukalt ning järk-järgult, vaid võnkumiste ning hüpetega, kus pulsisageduse arv kord järsku langeb, siis uuesti tõuseb jne. Eriti annab see end tunda vähem harjutanute juures.

Mis puutub südamesse, siis selgub, et kehaharjutustega mõjutatakse südame tööd mitmeti. Kõigepealt lühendab süda oma kambrikeste ning eeskambrikeste igakordset üldist tegevusvältavust.

Teatavasti toimub südame töö sääraselt, et kui kambrikesed end kokku tõmbavad, siis laienevad eeskambriid, ning ümberpöörduki. Laienemise ja kokkutõmbe hetkede vahel on olemas oma puhkeajad.

Kehaharjutuste toimel (jooks jne.) lühendab süda eesrinnas oma puhkeperioodi. Kui sellest ei aita, siis lühendub n.-n. laienemise periood (diastola). Kõige vähem saab südamel kannatada (aja lühendamise mõttes) n.-n. kokkutõmbeperiood (süstola).

Kehaharjutused ja südame dimensionid

(põik-läbimõõt jne.).

Küsimust, kuidas kehaharjutused mõjuvad meie südame dimensionidele (läbimõõtude suurusele, südame mahule jne.), tuleb jätta veel tänapäev lahtiseks. Esiteks ei ole nende kindlakstegemiseks meie Röntgeni aparaadid küllalt täiuslikud, teiseks ei ole ka 1933. a. Saksamaal tarvitusele võetud röntgenoloogilised kinofilmid (Gottheiner ja Kost) seda küsimust veel suutnud lahendada.

Seniste röntgenoloogiliste uurimustega ei saa aga mitmel põhjusel rahule jääda, kuid teisi uurimisviise ei tea ka meie tänapäev.

Kui vaadelda neid kokkuvõtteid, mis esitatud sel alal, siis valitseb siin täieline vastolu: ühed leiavad ühe ja sama kehaharjutuse järele südame piirid (põik-läbimõõt) laienemist, teised — lühenemist, kuna kolmandad ei leia mingisuguseid muudatusi.

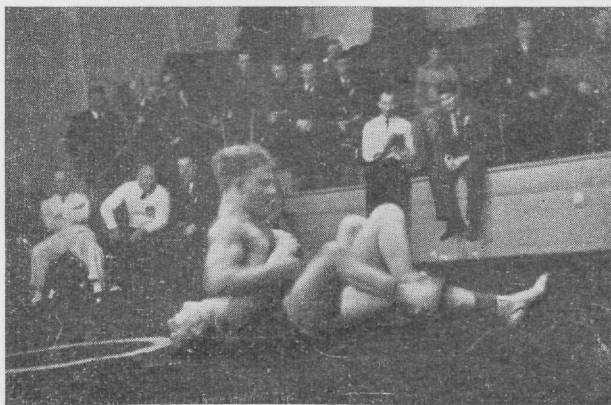
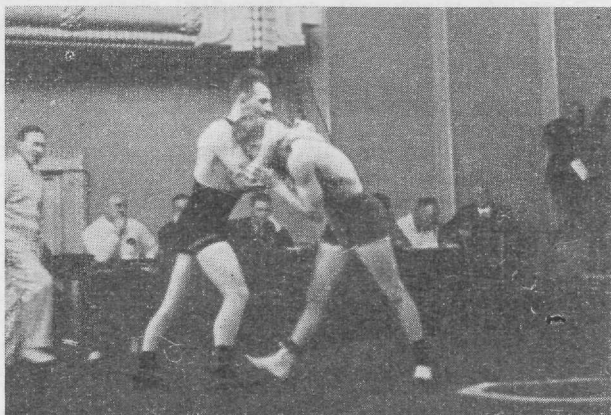
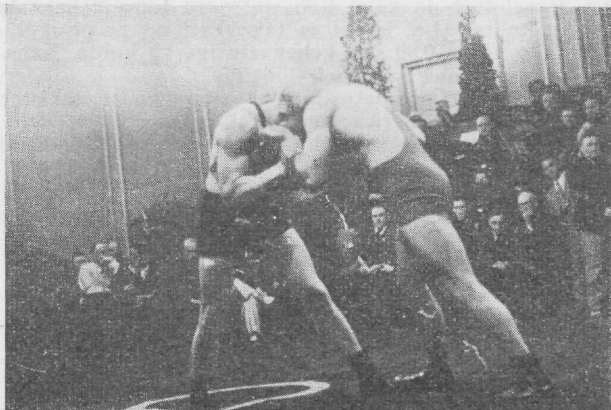
Peab ütleva, et neis uurimustes on just ka rohkem metoodilisi vigu: 1) ühed ei olnud arvesse võtnud aega, mis möödus sportimise lõpuhetkest kuni röntgenoloogilise ülevõtte hetkeni, 2) teised ei arvestanud harjutuse intensiivsuse ja vältavusega, 3) kolmandad tegid ülevõtte siis, kui uuritav tegi väljahingamise, seega tõuseb tavaliseltki vahelihase üles ja lükkab südame taha ja vasakule, 4) neljandad ei omanud röntgeni pilti võistlajast enne võistlust, et siis seda võrrelda pärastvõistluse röntgenipildiga jne. jne.

Ka on vaidlus käimas küsimuse ümber, kas südame varju suurenemist röntgeni pildil tuleb seletada süda-

me piiride väljavenimisega või südame lihase paksenemisega jne. Kuigi see teada on, et traavli (kiirjooks) süda on suurem kui tööhobusel, võiks seda tõsiasja ainult raskelt rakendada sportlase südame piiride ja mahu seletamisele. Ka ei saa inimese südame iseäraldusi sarnastada hobuste või loomade omadega.

Kehaharjutused ja tsirkuleeriv verehulk

Südan on ammu võrreldud imemispumbaga (Saugpumpe). Kuid see ei pea paika. Viimasel ajal on Eppinger (Viin) südan võrrelnud surumispumbaga (Druk-pumpe), kuna vereringvool toimuvat surve (rõhuline

Pildimälestusi Tallinna euroopavõistlustelt.
Ülal: N. Karklin jõudu katsumas A. Cadier'ga.
Keskul: V. Väli tasavägises matschis L. Koskelaga.
Alul: L. Koskela üllatuslik seljavõit H. Nettesheimi üle. Soomlane murrab sisse sakslase silla.

on üksikelundites mitmesugune) toimel, mitte imemise mõjul.

Herxheimeri uurimuste kohaselt suureneb kehalise töö toimel tsirkuleeruva vere hulk 10% võrra. Seega võtaks tavalise 5 liitri asemel suurenenud sisemise surve mõjul kehalise töö toimel vereringest osa 5,5 liitrit! Kui üksikelundid hakkavad väsima, inimene hakkab higistama jne. (kaotab vett verest jne.), vähenevat uuesti tsirkuleeruva vere hulk.

Kehaharjutused ja löögimaht

Löögimahuks saab nimetada verehulka, mida vasak kamber iga kokkutõmbega (süstolad) edasi paiskab. Ta vastab täisealisel keskmiselt 69 grammile (Tigerstedt). 6-a. lapsel teeb ta välja 0,98 sm³ verd tema kehakaalu iga kg kohta, 11-a. lapsel ja täisealisel on ta pisut vähem, s. o. 0,88—0,89 sm³ kehakaalu iga kg kohta. Kehaharjutuste toimel suureneb löögimaht.

Löögimahu laiaulatuslikumat suurenemist takistab aga südamekott (pericardium), milles asub meie süda. Vastavate arvestamiste põhjal võiks südame löögimaht suureneeda umbes 1½ korda. Heaks treenitud südameks peetakse säärast, mis tuikab harva (s. t. pulss tuikab harva), kuid mille löögimaht on hästi tugev ja seega vererohke, tavalise inimese löögimahu võrdel suurem.

Kehaharjutused ja minutimaht

Pulsisagedus korrutatud löögimahu annab n.n. minutimahu. Minutimaht osutub mitmesuguseks üksikute kehaharjutuste (sport) harrastamisel.

Tavaline minutimaht mittedportijal oleks:

69 grammi × 70 (pulsi löökide arv minutis) = 4830 ehk umbes 4 liitrit.

On kirjeldatud minutimahte, mis ulatuvad 20—30 ja rohkem liitrini (Herxheimer, Hill, Liljestrand jne.).

Kui võtta löögimahu vastavalt 100 g ja pulsisagedust 180 lööki minutis, siis saaksime minutimahu, mis vastaks:

100 g × 180 = 18.000 g ehk 18 liitrile.

Milliseid pingutusi juba seegi kehaline töö või 18-liitriline minutimaht nõuab südamele, selgub praegu toodud valemist väga hästi (löögimaht on 1½ korda normaalsest suurem ja pulsisagedus 3 korda suurem tavalisest 60 löögist minutis)!

Minutimaht suureneb veel rohkem sel korral, kui kehaharjutuste ajal süüakse. Seepärast tuleb söömist võimlemise ajal koolides keelata.

Minutimaht ja hapniku tarvitus

Üldiselt on teada, et minutimaht ja hapniku tarvitus käivad käsikäes. Liljestrand leidis, et väljavõtet sest seadusest kujutab enesest ainult ujumine, millel minutimaht on hästi suurem kui sõudmisel, ka siis, kui on tarvitatud võrdselt hapnikku. Seda seletab ta erilise hingamistehnika muutmisega ujumisel, mida põhjustavad: 1) vee surve, 2) keha raskuspunkti alaline muutmise ja 3) eriti rinnuliujumises ja pea kõrgel hoidmisel keha erikaalu tõus.

Lõppsõna

Kooli oludes võiks vereringvoolu hinnanguks mõndagi ette võtta. Pulsi lugemine oimude või käe (kodarluu põhik) kohalt ei tohiks olla raskuseks.

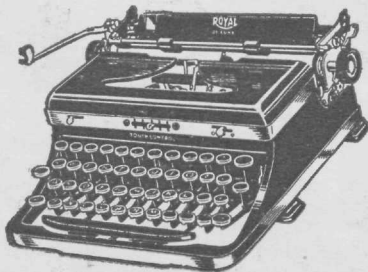
Vältida või vähemalt mitte propageerida tuleb koolioludes sportlikke harusid, mis kutsuvad välja „hingematmisele“ (dyspnoe, Müller) järgnevat „surnud punkti“.

Selliste harjutuste hulka kuuluvad koolidevahelised kevadised kilomeetri-jooksud, rekordsuusatamine ja rekordsõudmine. Ka jalgrattasport võistlusspordina ei kõlba kooli.

Väga raskeks tuleb pidada õpilasele ka säärast kehalist tööd võimlemistunnis, milline mehaaniline jõud tõuseb üle 1000 kg minutis. See tööhulk vastaks sellisele, kui meie sunniksime näiteks mõnda suuremat õpilast põrandalt üht 10 kg pommi üles tõstma väljasirutatud käteni (tõstekõrgus püstloodis oleks 2 m) ning kui ta seda peaks minutis tegema viiskümmend korda (10 kg × 2 m × 50 = 1000 kg).

Ülalseisvast võis selguda, et kehaharjutustega ning mängudega võib lapse vereringvoolule kas halvavalt või parandavalt mõjuda. Tervishoiu nimel tuleks siin võimlemisõpetajatel olla ettevaatlikum!

Samas on tahetud ainult lühikest läbilõiget anda sellest väga suurest küsimusest, kuidas hindab kehaharjutuste toimet vereringvoolule tänapäeva tööfüsioloogiat.

BÜROOMASINAD

Kirjutusemasinad ROYAL,

arvutusemasinad FACIT,

liitmisemasinad DALTON,

paljundajad ELLAMS

ja nende tarbed

V^d LOUN & SCHITIKOV

TALLINN, NIGULISTE 18, TELEF. 434-37

Peaminister Kaarel Eenpalu 50-aastane

Maikuu 28. päeval võis pilku tagasi heita oma viiekümnendele eluaastale peaminister K. Eenpalu kui meie suurimaid riigimehi ja Eesti ülesehitajaid. Juba noormehe-aastatel võrsus temast võitleja Eesti parema tuleviku eest, missugust võitlust ta jatkanud tänapäevani ja jätkab veel edasi. Tema eluaegseks lähtekohaks kogu oma töös ja tegevuses on Eesti rahva kujundamine võimsaks maailma kõigi rahvaste peres. Säärasena on ta

teeninud kõigi eestlaste austuse, mida nüüd eriti soodne juhus on väljendada suure võitleja tähtsal sünnipäeval.

Huvitaval kombel võib Kaarel Eenpalu koos 50-a sünnipäevaga pühitseda veel üht teist juubelit: 15 aastat on ta olnud Eesti olümpiakomitee liige. Kuna kehalisel kasvatusel on rahva arendamisel määratu tähtsus, siis on endastmõistetav, et seegi ala pole K. Eenpalul jäänud silmapaari vahele ja ta ka sellel alal on kaasa aidanud niipalju kui aga suutnud. Mitme vabariigivalituse koosseisu kuuluvana ja viimasel ajal peaministrina on ta alati soojalt suhtunud kehalise kasvatuse liikumisele ja kaasa aidanud selle üritustele ja ettevõtetele. Sellepärast julgeme tema abile loota ka tulevikus.

K. Eenpalu on sündinud 28. mail 1888. a. Tartumaal talupidaja pojana. Oppinud Vesneri-Haava vallakoolis, Tartu Treffneri gümnaasiumis ja Tartu ülikooli õigusteaduskonnas, riigieksamid sooritades Moskva ülikoolis. Maailmasõjast osa võttes sai ka sõjalise hariduse, töustes kahurväe ohvitseriks. 1917. a. Eesti rahvusväkke tulles organiseeris I. Eesti suurtükiväebrigaadi 5. patreid, olles selle ülem. Vabadussõjas oli Tartu kooliõp. pat. ülemaks kuni Valga tagasivallutamise ja raskepatarei ülemaks 1919. a. kevadeni. Enamlise pöörde eel ja järel (1917—1918) oli Tartu maleva büroo esimees, miilitsa ja omakaitse ülem.

Avaliku elu tööväljadel alustas tegevust juba 16-aastaselt, olles tegev mitmes organisatsioonis. Temast sai ka meie moodsa vabaharidustöö pioneere. Ajakirjanduse alal on olnud toimetajaks „Postimehes“, „Tallinna Teatajas“ ja „Kajas“. Riigimeheks tõusis 1919. a., milal valiti Asutavasse Kogusse. On olnud kõigi riigikogude ja rahvuskogu liige. Praegu riigivolikogu liige. Organiseerinud Isamaaliitu ja rahvarinnet. On olnud lühemate vahealgade järele korduvalt siseminister ja riigikogude esimees. 1932. a. oli riigivanemaks, alates 1934. a. peaministri asetäitja ja siseminister, nüüd peaminister.

Peale kõige muu on tegelik põllumees, ja peab isikult oma Hellema talu Harjumaal, Rae vallas, Aruküla asunduses. On põllumeeste liikumise juhtivamaid jõude. On 1912. a. saadik abielus Linda-Marie Koplusega. Hiljuti võis ta pühitseda oma suure perekonna keskel hõbepulmi.

Palume lugupeetud juubilaril vastu võtta kogu sportlaskonna õnnesoovid ja tänuavaldused.

Joakim Puhk 50-aastane

25. mail s. a. sai 50 aasta vanuseks Eesti olümpiakomitee liige ja sama komitee esindaja rahvusvahelises olümpiakomitees — Joakim Puhk.

Vaatamata oma suurele töökoormatusele, eriti majandusalal, on Joakim Puhk oma avitavat kätt pakkunud ka spordiliikumisele, millesse ta alati suhtunud soojalt. Kui meil pärast Fr. Akeli tagasiastumist rahvusvahelisest olümpiakomiteest pikemat aega tekkis esindaja kriis, seda just enne Berliini olümpiamängusid, võttis selle tähtsa ja väljapaistva koha vastu Joakim Puhk. Ta võeti ka üksmeelselt vastu rahvusvahelise olümpiakomitee poolt, missugust asutust võib pidada kogu maailma spordiliikumist juhtivaks keskuseks. Rahvusvahelise olümpiakomitee — IOK — liikmena võttis J. P. osa ka Berliini olümpiamängudest, olles Eesti esindajaks. Ise on J. P. harrastanud jahi- ja õngesporti, olles esimesi spinninglasi Eestis.

Joakim Puhk on sündinud 25. mail 1888. a. Viljandis, tööstur-kaupmehe pojana. Hariduse saanud Riia kaubanduskoolis. Tegeleb real kaubanduslikkudel aladel ja on praegu Kaubandus-tööstuskoja esimees. Olnud toitusministri abi ja majandusliku eksperdina osa võtnud paljudest Eesti delegatsioonidest. Omab rea kodu- ja välismaa aumärke. Poliitilisel alal võidelnud kaasa Eesti parema tuleviku eest. Võttis osa ka 1905. a. revolutsioonist, mille tagajärjel istunud tsaarireshiimi vanglas. Oli rahvuskogu teise koja liige ja praegu on riiginõukogu liige.

Õnnitledes Joakim Puhki tema tähtsa sünnipäeva puhul, soovime talle tulevikus veel suuremat edu ja loodame, et ta seniselt truuks jääb ka spordiliikumises, mitte keelates oma avitavat kätt.

Ühtlasi loodame, et ka rahvusvahelises olümpiakomitees püsib edasi meie usaldusmehena.

seitsmeteistkümnes

juba 18.720. Seega iga rekord võrdub läbilõikes 1101 punktiga, millisele hinnangule ükski teine ei pääse lähedalegi. Seetõttu on USA nagu veei omaette klass ekstrarühmas. Rootsi on oma rekorde parandanud 138 punkti võrra, samal ajal Saksa aga ainult 71 ja Soome ainult 78 punkti. Seetõttu on Rootsi lähemale nihkunud Saksale ja Soomest end rohkem lahti raputanud.

Väga heade rühmas on kaheksa riiki. Rühma juhivad Ungari ja Jaapan, kuid rühma lõpust on nende järgmiseks ootamatult tõusnud Kanada. Teiseks üllatuseks on Norra tõus kahe koha võrra ettepoole, nii et ta nüüd on maailma kaheksas. Ta hüppas mööda Itaaliast ja Poolast, kuid laskis endast ettepoole Kanada. Itaalia sai hakkama selle „vägiteoga“, et ületas Poola punktide summa ühe punkti võrra (16.511—16.510), mis tegelikult on vähem kui millimeetriline vahe. Selle rühma viimaseks on Inglise.

Napilt jäi väga heade rühma pääsemata Nõukogude Vene — ainult 17 punktiga. Nüüd on ta aga tugeva keskaiga ehk hea kergejõustiku-tasemega riikide rühma „liidriks“. Selles rühmas on üheksa riiki, kõigil vähimalt 15.300 punkti (iga rekord keskelt läbi üle 900 punkti). Täpselt selle rühma keskaigas on maailma seitsmeteistkümnenda Eesti! Kui vaadata, et aasta varem oli Eesti maailma üheksasteistkümnes, siis peaks see tähendama, et Eesti on kahe koha võrra kõrgemale tõusnud. Tegelikult tõusis ta selle arvel, et temast eespool asetsevad Austria on iseseisva riigina kaotanud eksisteerimise ja et Tšehhoslovakkia langes 15. kohalt 19. kohale seetõttu, et tema varem arvesse võetud rekordid uue tabeli koostamisel ei olnud leidnud kinnitamist varem kõrgeusel. Nii siis lühidalt: Eesti positsioon jäi tegelikult endiseks. Meie ei läinud kellestki mööda ega

lasknud ka teisi endast mööduda. Tugeva keskaiga rühmas asetsevad Eestist eespool peale Vene veel Lõuna-Aafrika, Argentiina ja Holland. Viimane käristas punktide vahe Eesti ees 93-lt juba 175-le. Eestist tagapool on Schveits, Tšehhoslovakkia, Daani ja Greeka.

Edasi järgneb keskpärase tasemega riikide rühm. Selle eesotsas on Brasiilia, kes aga juba käesoleval aastal tõenäoliselt tõuseb tugeva keskaiga rühma. Uue riigina on keskpärase rühmas Filipiinid, kelle kannul on Läti, Belgia ja Jugoslaavia. Seejuures Läti on uuesti möödunud Belgiast, kellest ta aasta varem napilt maha oli jäänud. Siia rühma võib oleti arvata ka Rumeenia, kuigi tal rühma punktide alamäärast jääb veidi puudu. Kuid endast allpool asetsevatest on ta tugevasti ees.

Ülejäänutest pole Hispaania ja Portugal oma rekorde hooaja vältel üldse parandanud, vähemalt puuduvad selle kohta andmed. Leedu ja Bulgaaria on edasi arenenud, kuid väikesel sammul.

Nüüd tagasi tulles Eesti juure, olgu märgitud, et läinud aastal parandati meil rekord 105 punkti võrra. See on võrdlemisi väike edasimineku, kui arvesse võtta, et meist eespool asetsevatest riikidest, kelle rekordide parandamine nende kõrgema taseme tõttu peaks olema raskem, on edasi läinud näiteks Holland 174, Vene 437, Kanada 195, USA 148, Norra 142, Rootsi 138, Inglise 133 punkti võrra jne. Rumeenia on oma rekorde parandanud 670, Brasiilia 197, Schveits 126 punkti võrra jne. Ikka ja jälle tuleb rõhutada, et jooksud, eriti kestvusjooksud, vajavad Eestis suuresti parandamist. Ainult heidete-hüpetega võiksime olla väga heade rahvuste rühmas, kuid jooksud tõmbavad tagasi.

A. ADARI.

10.000 m	kõrgus	kaugus	kolmik	teivas	kuul	ketas	oda	vasar	punkte koht										
31.24,0	936	2.09	1168	8.13	1131	15.34	983	4.54	1171	17.40	1202	52.25	1116	69.85	997	57.77	1103	18.720	1.
30.40,0	1009	2.00	1040	7.90	1060	15.27	972	4.12	962	16.60	1105	53.10	1147	73.96	1094	57.22	1088	17.714	2.
30.55,2	983	1.98	1013	7.53	950	15.40	992	4.15	976	15.84	1016	53.02	1144	74.77	1113	54.83	1022	17.468	3.
30.06,2	1068	2.04	1096	7.51	945	15.62	1027	4.03	920	16.23	1061	51.27	1080	77.23	1175	54.50	1013	17.368	4.
31.09,6	959	2.00 ⁵	1047	7.58	965	15.10	946	4.06	934	15.83	1015	50.73	1061	70.22	1005	45.02	774	16.880	5.
30.25,0	1035	2.01	1054	7.98	1084	16.00	1089	4.35	1073	14.13	829	44.76	859	68.59	968	51.30	929	16.827	6.
31.42,0	908	2.00 ⁶	1047	7.59	968	14.76	894	4.10	953	15.12	935	43.70	825	63.12	847	55.58	1043	16.581	7.
31.22,8	938	1.97	1000	7.53	950	15.21	963	4.25	1024	15.00	922	51.57	1091	67.04	933	50.39	906	16.556	8.
31.24,2	936	1.91	928	7.73	1009	14.92	918	4.01	911	14.43	861	50.31	1046	65.23	893	49.43	882	16.511	9.
30.11,4	1059	1.96	987	7.38	908	15.21	963	4.20	1000	16.05	1040	46.26	908	73.27	1077	45.35	782	16.510	10.
30.58,8	977	1.95	974	7.70	974	13.66	737	4.07	939	15.86	1018	50.71	1060	61.34	810	50.52	909	16.414	11.
—	950	1.91	980	7.48	936	—	800	3.82	826	14.54	872	—	800	67.88	952	54.81	1022	16.324	12.
31.28,0	930	2.01	1054	7.37	905	14.30	827	4.26	1029	15.50	977	49.76	1026	66.30	916	52.01	948	16.133	13.
—	850	1.97 ⁵	1007	7.50	942	—	925	4.11	957	15.24	948	48.01	966	62.35	831	47.14	825	16.018	14.
30.56,2	981	1.91	922	7.31	888	15.42	995	4.11	957	14.28 ⁵	845	44.96	865	60.70	796	53.51	987	15.940	15.
32.49,9	811	1.94 ⁵	967	7.37	905	15.47	1003	3.90	862	15.35	961	48.19	972	64.41	875	49.69	888	15.764	16.
32.34,4	832	1.95	974	7.42	919	14.43	846	3.95	884	16.06 ⁵	1041	47.84	960	73.31	1078	53.07	975	15.592	17.
32.12,2	864	1.91 ⁵	928	7.48	936	13.92	773	3.90	862	14.22	839	46.87	928	63.29	851	49.08	873	15.571	18.
32.27,4	842	1.92	934	7.26	874	14.43	846	4.02	916	16.20	1058	46.30	909	63.09	847	55.75	1047	15.535	19.
31.01,8	972	1.90	909	7.30	885	14.53	860	4.10	953	14.34	851	42.97	802	64.05	867	48.39	856	15.365	20.
33.08,2	787	1.90	909	7.10	831	14.31	828	4.01	911	14.60	879	50.45	1051	64.69	881	50.22	902	15.306	21.
33.02,4	794	1.92	934	7.42	919	14.59	869	4.10	953	14.15	831	44.32	844	61.58	815	51.39	932	15.232	22.
—	800	1.94 ⁵	967	7.65	985	14.59	869	3.80	818	—	750	42.82	797	60.04	783	—	700	14.783	23.
32.04,4	875	1.88	884	7.33	894	13.88	767	3.78	809	15.19	943	46.62	919	67.70	948	42.44	714	14.703	24.
31.34,4	920	1.86	859	7.11	833	13.60	729	3.71	779	13.70	785	42.75	795	61.76	818	—	700	14.665	25.
33.03,8	793	1.85	846	6.98	799	14.20	812	3.70	775	15.01	923	46.00	899	59.42	770	49.17	875	14.550	26.
32.53,4	807	1.85	846	7.08	825	13.97	780	3.76	800	14.98	920	46.72	923	60.58	794	43.65	742	14.338	27.
32.23,8	847	1.81	798	7.21	861	14.05	791	3.74	792	12.87	703	41.44	754	53.30	649	43.23	733	13.589	28.
32.45,8	817	1.86	859	7.02	809	13.78	753	3.40	652	13.60	775	43.00	727	58.60	753	—	600	13.216	29.
32.23,8	847	1.82	810	6.80	751	13.43	706	3.40	652	13.07	722	41.10	744	57.85	738	41.06	683	13.096	30.
35.02,0	652	1.81	798	6.67	718	13.65	736	3.90	862	12.83	699	43.95	832	57.30	727	—	700	12.748	31.

President K. P ä t s saabub kõrgemate spordijuhtide saatel uue tribüüni avamisele. Presidendi kõrval keskliidu esimees K. Terras. Edasi on näha peaministrit K. Eenpalu ja keskliidu abiesimehi V. Priid ja A. Anderkoppi.

STADION

Staadioni uue tribüüni avamine kujunes rahvasüdamuseks, millist spordi alal varem staadionil pole nähtud. Tõenduseks on juba kas või see, et kogunes pealtvaatajate rekord — umbes 8500 inimest, millist inimhulka staadion pole mahutanud ka kõige tähtsamate maavõistluste puhul. Ainus kord on olnud vist rohkem inimesi, nimelt esimeste Eesti Mängude lõpp-päeval. Staadion ja tribüün oli lipuehtes. Tribüüni vastaspoolel oli heisatud üks meie võidulippudest Berliini olümpialt. Staadioni täiendavate ehituste lõpule viimisel ootab seda lippu pikk ja võimas nast, millele siis võidulipp heisatakse harukordsematel sündmustel.

Ilm oli maikuugi kohta haruldaset soe. Rahvas oli aegsasti vallutanud tribüüni ja palistas ka kogu murvälja. Oodati Vabariigi Presidendi K. P ä t s i saabumist. Enamik Vabariigi Valitsuse koosseisust oli juba loosheerinud. Meeleolu pidulik ja elevuslik. Fanfaarid teatasid vabariigi esimese kodaniku ilmumist tribüünile. Ta saabus koos peaministri K. Eenpaluga, saadetuna Spordi Keskliidu esimehe K. Terrase ning abiesimeeste A. Anderkopi ja V. Prii poolt. Järgnes esimene hümn uuel tribüünil.

1200 sportlast defileeris uue tribüüni avamisel, alates K. Palusalust kuni noorte koolisportlasteni. Oli värvikas pilt, mida veelgi ehtis organisatsioonide lippude meri. Pärast spordiväe rivistumist staadioni murule astusid nende etteotsa meie spordiliikumise kolm kõrgemat juhti: K. Terras, A. Anderkopp ja V. Prii. Keskliidu esimees pöördus Vabariigi Presidendi poole järgmiste sõnadega:

„Kõrgesti austatud härra president, minu daamid ja härrad! Kadrioru staadion on täna uuesti avanud oma väravad. Need väravad olid suletud möödunud aastal, kuna siin toimusid suuremad ehitustööd. Kõigi töödega pole jõutud täninigi veel lõpule, küll aga võime juba täna lugupeetud staadioni külastajaid siin vastu võtta ja neile esitada selle suure töö tulemusi olulises osas, s. o. staadioni uute tribüünide näol.

Jälle edasi!

Tallinna staadioni uus tribüün on avatud! See oli suurim kingitus, mille sportlaskond suvehooaja alguks sai riigilt, riigijuhtidelt. Ja kui seejuures Vabariigi President lausus, et see oli alles esimene samm, siis oleme seda rohkem tänuvälgasid, sest riik, tema juht ja Vabariigi Valitsus on varem toetanud iga meie suurimat üritust ja soodsa tagapinna loonud kogu kehakultuuri liikumisele. Kuid kui Vabariigi President nimetas seda esimeseks sammuks, siis usume, et mõistame, mida ta mõtles edaspidiseks. See on t e i n e s a m m, millele President juba riigivanemana pani aluse läinud aastal: k e h a k u l t u u r i h o o n e!

Riigi ülesehitavas töös on ikka rohkem hakatud rohkem panema ka kehalise kasvatuselaiendamisele ja temale soodsama aluse ja paremate võimaluste loomisele. Oleme ammu üle jõudnud aegadest, millal kehakultuuri nimetati tühipaljaks „sääremarja-kultuuriks“, kuigi sääraselt mõtlejaid leidub veel tänapäev. On vist asjata korrata, et viimased aastad meie riigielus on ka selles suhtes ol-

nud puhastust-toovad ja enam ei ole karta tõkestust ka kehakultuuri ülesehitavas töös.

Kui veel 5—6 aastat tagasi unistasime kehakultuuri riiklikust korraldusest, siis tänapäeval oleme seda küsimust lahendamas veelgi paremal kujul: riiklikud ja seltskondlikud võimud ehitavad käsikäes uut raami kehalise kasvatusel liikumisele. Sellest tööst on palju juba tehtud, kuid palju seisab ka ees. Kuid mis ees on, selle töö teostamises pole enam kahtlust. Nii nagu President ja Vabariigi Valitsus astusid uue tribüüni avamisel rahva sekka, et võtta vastu spordiväe esindajate paraadi, samuti sammume koos edasi veel suuremate ülesannete täitmisele.

Kui on öeldud, et see oli esimene samm, siis tähendab see, et: astume edasi! Astume edasi Eesti Spordi Keskliidu esimehe, riigisekretär K. Terrase juhtimisel, sellel teadmisel, et riik suhtub soojalt ja toetavalt kogu meie liikumisele. Edasi!

UUS TRIBÜÜN AVATUD

Selliste tribüünide järele tunti vajadust juba ammu, kuid ainelised võimalused ei lubanud nende püstitamise juurde asuda. Alles siis, kui 1936. aastal härra riigivanem oma käsutuses olevatest summadest määras tarviliku krediidi, mis hiljem eelarve korras kaeti ja mida täiendati, võis staadioni külastajate ammune unistus tõsiasjaks osutada. Ja nüüd seisab see monumentaalne ehitus Kadrioru ilusas looduses selleks, et aastakümneid rahuldada meie spordihuvilisi. Ma palun härra vabariigi presidenti, kes riigivanemana oma otsusega on sellele ehitusele aluse pannud, nüüd kuulutada see ehitus ka avatuks.

Järgnesid mürisevad kiiduavaldused. Presidendi avakõne on toodud meie lehe esimesel tekstiküljel. Sellele kõnele järgnesid veelgi võimsamad kiiduavaldused, mis lõpuks mattusid rahvushümni helidesse. Pärast seda pöördus spordi keskliidu esimees K. Terras Presidendi poole sportlaskonna nimel, lausudes järgmist:

„Kõrgesti austatud härra president! Eesti spordiliikumise juhtidel ja kogu Eesti sportlaskonnal on korduvalt olnud Teile isiklikult, härra president, oma lugupidamist ja tänutundeid avaldada. Juba riigivanemana ja hiljem riigihoidjana võitsite Teie oma kõrge kaitse alla meie spordiliikumise. Teie olete annud meie spordijuhtidele julgust sportlike ürituste algatamiseks ja kogu meie sportlaskonnale tarviliku iseteadvuse omal alal esinemiseks. Kõik meie sportlike üritused on tihedalt seotud Teie nimega, härra president. Täna siin avatud staadionil uus tribüün on selles mõttes väarikaks näiteks ja kui meie järgneval aastal Falgi aias ase-

tame nurgakivi meie kehakultuuri hoonele, siis osutub see ka võimalikuks ainult selle tõttu, et Teie riigihoidjana olete selle meile vastava seadusega kindlustanud.

Meie spordiliikumine on rakendatud eeskätt noorsoo kehalise kasvatamise teenistusse, mida ta taotleb mitmesuguste spordialade harrastamise teel. Selle liikumise esindajana on täna Kadrioru staadioni väljakul rivistunud Tallinna spordi-organisatsioonide ja Tallinna koolinoorte esindajad, et tervitada Teid, härra president ja koos spordi keskliidu, eriliitude ja maakonna liitude juhtidega teatada Teile, et selle liikumise juhtmõtteks jääb ikka ja alati Eesti riigi ja rahva kasu ning au. Ühtlasi tahame Teid paluda, et Teie ka tulevikus seda meie liikumist oma kõrge kaitse alla võtaksite, nagu see on olnud tänini.

Meie kõigi ühise lugupidamis- ja tänutähena ja tänase ilusa päeva mälestusena palume vastu võtta mälestuseks, mis kujutab siin täna avatud tribüüni.“

Uute kiiduavalduste saatel meie kõrgeim spordijuht andis Presidendile üle mälestusese. Järgnes sportlaskonna paraadmars. Kogu avatseremoonia vältas üle poole tunni, jättes mõjuva ja võimsa mulje.

Esimeseks võistluseks uue tribüüni ees jooksid murule Strasbourgi Racing Club ja Eesti jalgpalli-rahvameeskond. Matsch lõppes lepliku viigiga — 1:1, millest on välja tõsta, et esimese värava uue tribüüni auks löid eestlased. Kergetõustikus korraldati jalgpallimatschi vaheajal noortele 1000 m jooks ja vanematele 4×100 m teatejooks.

Mis tehtud ja mis veel teha

Uue tribüüni ehitamisega alustati 2. jaanuaril 1936. a. ning sama aasta 30. detsembril toimus tribüüni ametlik vastuvõtt ehitajailt. Lepingu osas, mis sõlmitud ehitajaga, on tribüün täiesti valmis. Kuid tegelikult kestavad veel edasi sisseseadelduse tööd, tribüüni rühmitamine, ruumide sisustamine, elektri sisseseadmine ja rida väiksemaid töid. Väga tähtsana leiab aset veel tribüüni värvimine. Esialgu pole see teostatud sellepärast, et betoon nõuab kuivamist. Kogu ehitus on seni maksma läinud 204.805,26 krooni. Edaspidiseid töid tehakse selle järgi, kuidas saadakse raha. Teatavasti on kogu tööks raha saadud riigi eelarve korras. Seega on riik kinkinud Eesti spordi keskliidule tribüüni.

Uus tribüün on moodsaim ja kauneim kogu Baltimail ning ainuke, mis ehitatud betoonist ja millest osa on katuse all. Katuse alla võib mahutada kuni 2000 inimest, peale selle veel üle 1500 istekoha lageda taeva all. Kogu tribüüni pikkus on 112,3 m.

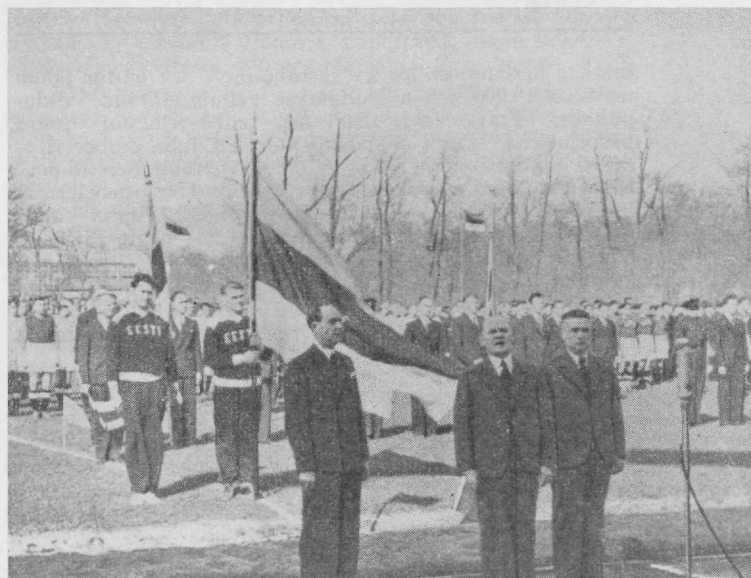
Tribüüni ehitamine on neelanud suurtes arvudes iga-sugust materjali. Tribüüni ja katuse raudlattidest võrestik annaks ühte ritta asetatuna 180.000-meetrilise raudlindi. Tsementi on läinud 34 vagunit ja lisaks 40 vagunit liiva, kuna kruusa koguni 130 vagunit! Laudu on ehituses 26 vagunitait, umbes 250 km pikkuses. Iga-suguseid naelu on kulunud 400 kasti.

Uuele tribüünile pääsevad pealtvaatajad tribüüni tagant kuue avara ja laia trepi kaudu. Tribüüni eest on sissekäigud ainult looshidesse. Tagant treppide kaudu pääsetakse pikka koridori, millest avauseid viivad tribüünile. Koridori keskel asetseb einelauaruum, varustatud moodsa terasmööbliga. Einelaua kõrval on eriruum Vabariigi Presidendile. Tribüüni keskel on viis

looshi: Vabariigi Presidendile, Vabariigi Valitsusele, Eesti Spordi Keskliidule, Eesti Olümpiakomiteele ja võistlust korraldavale organisatsioonile. Looshide taga on esimene rida määratud ajakirjanikele. Katusega kaetud tribüüni osa mõlemas otsas asetsevad kummaski kaks klaasakendega ruumi ringhäälingule otseülekanneks ja ajakirjanikele telefonühenduseks.

Koos uue tribüüniga viiakse lõpule kogu staadioni väljehitamine. Väravad viiakse uuele kohale ja ehi-

Spordi keskliidu esimees K. Terras abiesimeeste A. Anderkopi ja V. Prii saatel pöördumas sportlaskonna nimel Vabariigi Presidendi poole.

Kuuldu, loetud

Veel pole vaibunud välismaa spordipressi järelhüded Tallinna maadlus-euroopavõistlustele. Kõigist tähtsamaina tuleb esile tõsta IAWF-i vitsepresidendi ja Rootsi maadlusliidu esimehe kapten Einar Råbergi sõnavõttu IAWF-i ja Saksa raskejõustiku ühises häälekanajas „Kraftsport“. Pealkirja all „Tagasipilk Tallinale“ kirjutab ta kõige pealt:

„Need olid põhjalikumalt ettevalmistatud ja kõige paremini läbiviidud euroopavõistlused, milliseid kunagi oleme kaasa teinud. Seda peame vaidlematult tunnistama. Meie kõik, kes ka varem korraldanud euroopavõistlusi. Teame kõiki seoses olevaid raskusi ja oleme sageli gritiseerinud, et tuua paremust. Nüüd aga ei ole mul midagi kritiseerida, vaid üksnes kiitust ja tänu avaldada. Suurtes maailmalinnades kaovad säärased meistri-võistlused muu hulka; Tallinnas olid nad tähtsaks pidulikuks sündmuseks, millele elas kaasa kogu linn, ka kogu rahvas. Müts maha Oskar Kösteri ja tema suure-raste kaastöölise ees.“

Puudutades kohtunike küsimust, märgib E. Råberg, et kohtunike töö on paranenud, kuid ikkagi veel saadavad paljud riigid kohale puhtaid katsekohunikke, kes võivad hävitada ka parimate maadlejate töötulemusi. Ta küsib, et kas mitte tulla tagasi ettepaneku juure, et IAWF igakordsetele euroopavõistlustele määraks eraldi 2–3 kohtunikku, kes üksikute matschide puhul võiksid otsuseid teha rippumatult matschile määratud kohtunike otsusest. Need kohtunikud võtaksid endile küll raske vastutuse, kuid sellest võib olla üksnes tulu.

Üksikute maadlejate matilt pagemise vasturohuks soovib E. Råberg matilt pagenu uuesti määrata mati keskele ja lasta vastasel sama võte sisse võtta, mis oli enne matilt pagemist, ja alles siis lasta matschi jätkata. Alati ei saa seda vasturohtu mõistagi võtta tarvitusele, kuid ka teisiti tuleb leida teid, et maadlus ei muutuks kiirjooksuks matil. Ta lausub: Sest ajast, millal 1912. a. peeti kümnetunnilisi matsche, oleme maadlust tormisammudega reformeerinud, kuid veel ei tohi käed rüppe lasta ja uskuma jääda, nagu oleks ideaal juba saavutatud.

Soome naiste kehalisekasvatuse liidu (SNLL) häälekananja „Kisakenttä“ aprillikuus ilmunud numbris (nr. 8) on avaldatud intervjuu Ernst Idlaga. Pealkirja all „Tarkastaja Idlaa haastateltu“ kirjutab „Kisakenttä“ järgmist:

Eesti Võimlejalüüdi juhat. Ernst Idla oli veebruaris Helsingis läbirääkimisi pidamas eestlaste osavõtu kohta Suurmängudest. Meie rõõmuks saime kuulda palju huvitavat.

Eestist tuleb, nagu juba varem teatatud, nii nais- kui ka mees-valikrühm ja lisaks 100–150-hingeline võimlejaterühm. Naisrühma juhatab Stokholmis õppinud võimlemisõpetaja Alice Vesterblom.

tatakse majana, milles ka kassahoone. See ehitus läheb maksma 10.000 kr. ja loodetakse valmis ehitada Võidu-pühaks. Praegu rajatakse uusi teid tribüüni juure pääsemiseks. Puud on plaani kohaselt juba ümber istutatud. Peasissekäigu juure tuleb raudvõrestid-aed. Harjutusväljad piiratakse planguga. Harjutusväljadel tulevad pidamisele väiksemad võistlused. Sinna ehitatakse ka väike tribüün — umbes 500 pealtvaatajale. Veel on teoksil rida väiksemaid töid.

Igal juhul võime olla uhked oma staadionile ja selle toredale tribüünile. See on seni suurim kingitus sportkonnale riigilt ja riigijuhtidelt. Sportlaskonna kohus on olla kingituse vääriline.

A. ADARI.

Rühmaga tuleb kaasa, nagu 1929. aastalgi, oma orkester (60 meest), kuid lisaks tuleb ka rahvuspillimehi: torupilli-, kandle- ja viulimängijaid, vanu „käärusselgseid“ (köryselkäukkoja), nagu hra Idla sõnas oma selga küüru tõmmates. Viimastena mainitud mängivad rahvatantsijatele.

— Kas eelnimetatuile tuleb veel lisaks rahvatantsijaid?

— Ei, sest meil kuuluvad rahvatantsud ka võimlejatele.

— Meiegi tahaksime, et meie mehed tantsiksid rahvatantse. kuid nad ei soovi.

— Ega meilgi algul soovitud, enne kui korraldati ja määrati, ja nüüd on mehed innukamad kui naised.

— Küllap teie 300-hingeline rühm vanade mängijatega tuleb tore rahvatantsijate marsil reedel. Teie lööte meid päris kindlasti.

Vahemärkuseks: Ehkki nüüd pole ründamisaasta (karkausvuosi), siiski, armsad SNLL-i naised, minge „kosima“ kohapealseid meesvõimlejaid rahvatantsudeks ja andke nõu, kuidas riietuda, et meie ei satuks päris häbisse.

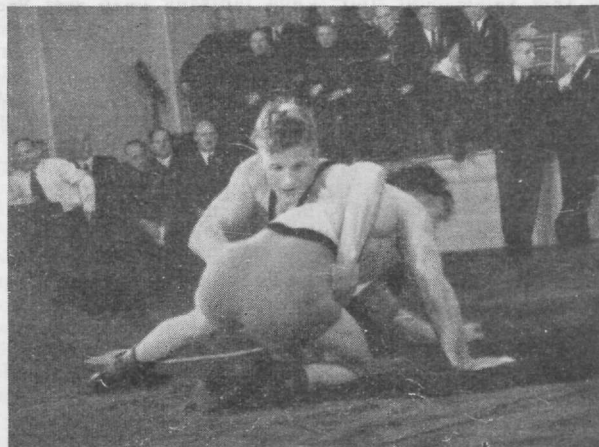
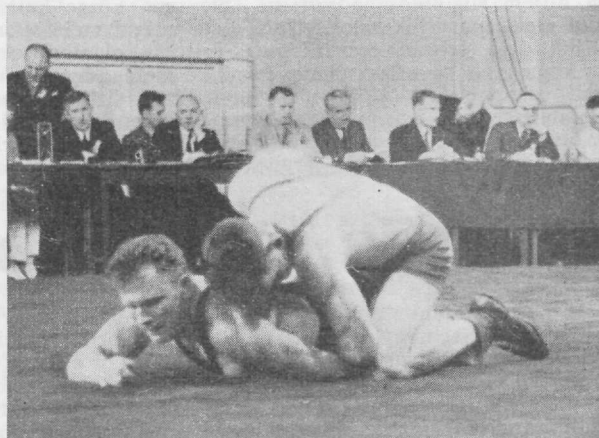
Inspektor Idla jutustas veel, palju on tehtud tööd ja uurimusi rahvatantsude ja -riiete alal, ja et nende kohta ilmuvad varsti suured hülgeteosed.

— Mida rahvatantsijad esitavad?

— Nad esitavad uurimustööde tulemusi. Näitame, milliseid mõjutusi meie rahvatantsud on saanud Soomest.

Inspektor Idla jutustas meile veel põnevaid teateid. Eesti peab iseseisvuse 20 aasta pidustusi 23.—25. juunini, mitte sõjaväeliste pidustustega, vaid vaimsete (hengen) saavutustega.

Sellal peetakse Tallinnas oma võimsuselt kuulsaid laulupidusid. Neile kutsutakse esinema ka Soome võimlejaid. Umbes 100-hingeline nais- ja meesrühm võidakse vastu võtta. Ootame nüüd siis kutset ja seda, kuidas SNLL juhatus juhatab selle matka teos-

Pildimälestusi Tallinna euroopavõistlustelt: Ülal: Ivar Johansson murrab meie V. Roolani ja all: E. Puusepp taotleb ristvõõd F. Schäferiga maadeldes.

KINO „HELIOS“

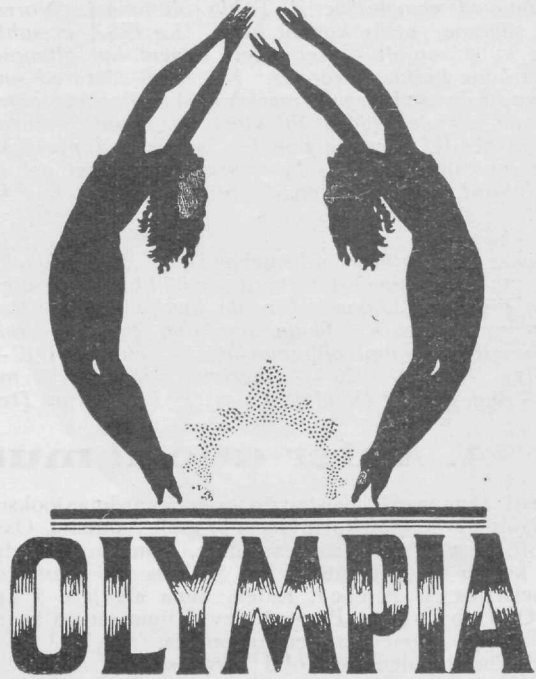
VIRU 4. TEL. 444-41

Võimsamaid ning suurejoonelisemaid dokumente spordist ja filmikunstist

Leni Riefenstahli suurteos

Selle filmi elamused on nii ainulaadsed, et vajatakse aegu võimsate ja suurte muljete korraldamiseks ning argiellu tagasi pöördumiseks.

See on spordi, pildi, näitlemise ja väljenduse kunsti-pärane koostöö kõigelaieamas ulatuses.

Maailma kõikide aegade suurim film

tamist. Minejaid on kindlasti rohkem kui võidakse vastu võtta, sest oleks õige huvitav jälgida Eesti kuulsat laulupidu, millest nüüdki võtab osa üle 20.000 laulja ja — pääsmed olevat juba kõik müüdnud!

Kommentaaridena ei taha õieti midagi lisada toodud usutlusele. E. Idla poolt tundub mõningal määral liialdust ja usutluse avaldaja poolt mõnes kohas vürtsitatud peenet pilget.

Korvpall on nüüd tugevat jalgealust saamas ka Inglismaal ja Saksas. Igal juhul pingutavad mõlemad, et sel alal, mis eriti populaarseks sai Berliini olümpiaturniiriga, järele jõuda teistele korvpallirahvustele.

Eriti märgatavaid edusamme on teinud Inglise, kes mõnda aega tagasi Prantsusmaa pinnal peetud Prantsus-Ingliise-Saksa-Belgia neliktorniiril tuli üllataval kombel võitjaks, lüües ka Prantsust. Saksa üllatas omakorda, tulles samal turniiril Belgia ees kolmandaks. Saksa teeb praegu korvpallile tugevat propagandat. Üheks lüüks selles on kas või meie Kalevi meeskonna angasheerimine võistlusteks mitmesse linna. Kalevlased on sakslasi igal pool löönud tugevasti, kuid näib, et saksa rahvuse meeskond on siiski teisest lihast ja verest kui üksikud klubid või linnameeskonnad. Seda tahab tõendada Saksa-Ingliise korvpallimaavõistlus, mis hiljuti peeti Londonis, Wembley-staadionil 4000 pealtvaataja ees.

Ingliismaad esindas sel maavõistlusel meeskond, mis-gune koosnes üle 185 sm pikkustest meestest, kes korvpalli harrastanud juba kümnekond aastat ning pärit... Kanadast! Saksa läks sellele maavõistlusele siiski suurte lootustega. Poolaja võit kuulus siiski Inglisele — 17:18. Kuid teisel poolajal olevat sakslased näidanud nii head mängu, millist nendelt varem kunagi polevat nähtud. Kõvas tempos jõudsid nad inglastele korvide vahekorras järele ja seisult 30:29 Inglise kasuks läksid koguni juhtima kahe korviga. Publikust tõusis määratu ergutustorm oma meeskonnale: mäng muutis jõuliseks, kuid Saksa suurendas vahet veelgi! Siis

aga langes foulidega välja sakslaste parim mees — kaitsja Bonnet, ja Inglise võttis järele, lõpetades maavõistluse enda kasuks 40:35.

Sakslaste kaotus oli igal juhul napp, ja kuna Inglise on võitnud Prantsuse, keda Leedu kodupinnal ei suutnud suuremalt võita kui Eesti üle (samuti 36:24), siis peab arvama, et nii Saksast kui ka Inglise on võrsumas uued korvpalli suurrahvused. Eks see ole eduks kogu Euroopa korvpallile.

Tokio olümpiamängude korraldamine 1940. a. on jäänud kuidagi kummitama. Eeskätt on selleks põhjust annud Jaapan ise. Vahepeal ei olnud Tokiost pikemat aega peagu midagi kuulda, kuidas arenevad ettevalmistustööd esimeste olümpiamängude korraldamiseks Kaug-Idas. Tavaliselt, eriti aga Berliini olümpiamängude puhul, oldi juba harjunud sellega, et korraldaja riik saadab mängude ettevalmistustöödest ja muude olümpiamängudega seoses olevate küsimuste kohta järjekindlat informatsiooni kõigile rahvusvahelise olümpiakomitee liikmetele. Tokiost jäid aga teated ülinapideks ja hakkasid liikuma kuulused, nagu loobuks Jaapan seekordsete olümpiamängude korraldamisest.

Võib nentida, et vahepeal oli Jaapanis olümpiamängude eeltöodes tõesti paigalseisak. Kätest-jalust Hiinaga seotud sõjaväelised võimud, kes Jaapani praeguses elus etendavat tähtsat osa, suhtusid olümpia küsimustesse teatava tagasihoidlikkusega. Nüüd on aga olukord siiski lahendatud, ja nagu Jaapan deklareeris Kairos peetud IOK istungil, tahab ta kindlasti täita endale võetud ülesande.

Kuid sellest pole kuigi palju aega tagasi, millal alles saime kuulda, et on lõplikult otsustatud ehitada olümpiastaadion. Varsti algavad ehitustööd, mis loodetakse lõpuni viia 1940. a. kevadeks. Siis jääks igaks juhuks veel pool aastat aega varuks, sest Tokio olümpiamängud algaksid alles 21. septembril.

Kuid vaatamata rahustavatele teadetele Tokiost jääb 1940. a. olümpiamängude pidamise küsimus siiski kummitama. Skandinaavias ja Soomes kuuldub häält, mis nõuavad eemalejäämist Tokio olümpiast. Norras olevat säärane otsus koguni küps. Ka USA ei suhtu asjasse kuigi soojalt — seda veel ennem kui olümpia-vastane laine kerkis Euroopas. Kui nüüd säärased suured spordirahvused nagu Ameerika, Skandinaavia omad ja Soome eemale jäävad Tokiost, kaotavad mängud palju ka nende pidamise puhul. Ja kas nad peetakse, see on seni siiski suureks küsimusmürgiks, kuni poliitiline olukord pole rahunenud nii Euroopas kui ka Aasias.

Saksa kergejõustiku-häälekandja „Der Leichtathlet“ avaldab Bernhard Schittkowi sulest pikema kirjutuse Lõuna-Kalifornia kuulsa coachi Dean Cromwelli kohta. Tema avastatud ja väljaarendatud on kümnekond olümpiavõitjat. Nimelt: 1912 — F. Kelley (110 m), 1920 — Charley Paddock (100 m), 1924 — Bud Houser (kuul ja ketas) ja Lee Barnes (tei-

vas), 1928 — Bud Houser (ketas), 1932 — kanadalane Duncan McNaughton (kõrgus), 1936 — Earl Meadows (teivas) ja Carpenter (ketas). Lisaks on ta annud olümpiavõitjaid teatemeeskondadesse, hõbe- ja pronksmedali-mehi. Seega igati kuulus treener, kelle taolisi vähe.

Edasi räägitakse D. Cromwelli põhiprintsiipidest töös ja treeningus. Muuseas on toodud ka, mida Cromwell nõuab kaugushüppes. See kõlab järgmiselt: Võimas kiirus ja kindlus hoojooksus. Viimane kaks-kolm sammu enne äratõuget tuleb joosta vabalt, et hoida jõudu ja energiat järgneva äratõukeks. Ja nüüd tuleb eriti huvitav osa meile. „Der Leichtathlet“ toimetis on omaltpoolt klambrites juure märkinud: „Selle nõude seadis juba ammu üles eestlane Aleksander Kolmpere, kes kahekümnendatel aastatel kuulus maailma parimate mitmevõistlejate ja kaugushüppajate hulka“. Seega siis: mida teadis kümneid kuldmedalimehi üles kasvatanud coach Cromwell, põlnud meie Kolmperele sugugi uudiseks, vaid ta oli jõudnud sellele tõele ise. A. Kolmperele on see väga suureks tunnustuseks.

A. Anier uuesti murdmaajooksu-meister

Eesti tänavused meistrivõistlused murdmaajooksus peeti Nõmme ÜENÜ korraldusel 8. mail Nõmmel. Osavõtt oli meie oludes suurearvuline, kuna neljal alal startis kokku 60 jooksjat. 8 km jooksus tuli taaskordselt meistriks A. Anier, Kalev, kuna algajate 5 km võitis O. Juhansoo, Pärnu Kalev. Viimasest on kujunenud heade võimetega kestvaajajooksja.

Tehnilised tulemused olid järgmised:

8 km: 1. ja Eesti meister A. Anier, Kalev, 25.30,4. 2. K. Kiili, Kalev, 25.45,2. 3. J. Perv, Tartu Kalev, 26.08,0. 4. J. Lant, Nõmme ÜENÜ, 27.23,0. 6. A. Rigastik, Kalev, 27.40,0.

5 km algajatele: 1. O. Juhansoo, Pärnu Kalev, 16.36. 2. R. Resnis, Nõmme ÜENÜ, 16.58. 3. E. Ja-

kobson, ASK, 17.05. 4. E. Veetõusme, Puhkekodu, 17.10. 5. P. Sajor, Kiviõli SK, 17.14. 6. V. Reinvelt, Kalev, 17.18.

3 km noorte A. kl.: 1. H. Veski, Nõmme ÜENÜ, 9.59,4. 2. Mussak, ÜENÜTO, 10.32. 3. Kull, Sakala, 12.22. 4. E. Salumäe, Nõmme ÜENÜ, 13.14.

3 km noorte B. kl.: 1. J. Rebane, Nõmme ÜENÜ, 10.44. 2. Tamm, Puhkekodu, 10.55. 3. O. Tedre, Nõmme ÜENÜ, 10.57. 4. P. Reinsalu, Nõmme ÜENÜ, 11.16.

Meeskonnajooksudes tuli võitjaks Kalev. 5 km klassis tegelikult küll ÜENÜTO, kuid tema parimatest jooksjatest oli üks registreeritud Kiviõli SK nimele ja üks üldse registreerimata.

/% J. KOPPE

KALLISMETALLSAADUSTE- JA LAUATARVETETÖÖSTUS

KAITSEMÄRK
M U N K

MÕÖDUANDEV ÄRI

LAUATARVETE, AUHINDADE, AUKINGITUSTE
JA MÄRKIDE VALMISTAMISES KALLIS- JA
TEISTEST METALLIDEST

Alpina — KVALITEETKELLADE AINUESINDUS

ERATELLIMISTE VASTUVÕTMINE OMA TÖÖKOJAS
VALMISTATAVATE KAVANDITE JÄRGI

TALLINN, PIKK TÄN. 27
KÕNETRAAT 441-21. ASUT. 1891

120. minutil penalty!

63-as cup'i-finaal! Ja ei kunagi varemalt pärastõja-aegses Inglise jalgpallis pole olnud suuremat klassivahet finaali vastastes. Preston North End meistriaspirandina ja Huddersfield Town meeleheitlikus võitluses 1. liigast väljalangemise pärast! Isegi siis, kui karikas otsustati esimese ja teise liiga meeskondade vahel, ei olnud see vahe nii suur, sest finaali pääsnud meeskonnad teisest liigast — West Bromwich Albion (1930) ja Sheffield United (1936) — võistlesid mõlemad tõusu pärast esimesse liigasse ja olid seetõttu tugevamad. West Bromwich Albion isegi tuli toime karika võitmisega.

* * *

Preston ja Huddersfield. Ajalugu on neid näinud varemalt finaalis kumbagi neli korda. Preston on kaotanud 1888 West Bromwich Albionile 2:1, 1922 Huddersfield Townile 1:0, 1937 Sunderlandile 3:1. Võitnud karika üks kord — 1889 Wolverhampton Wanderersi vastu 3:0. Huddersfield Towni karjäär täpselt samasugune — kolm kaotust ja üks võit. Võitis 1922 Prestoni 1:0, kaotas 1920 Aston Villale 1:0, 1928 Blackburn Rover-sile 3:1, 1930 Arsenalile 2:0.

* * *

Ajalugu kordub. Tänavusel dramaatilisel finaalis Preston saavutas võidu 16 sekundit enne mängu lisaaja lõppu (s. o. 120. minutil) penaltyst ja 1922, millal Huddersfield võitis Prestoni, saavutati värav samuti penaltyst, mille ümber vaieldi hulka aega. Nagu tänavu ps. Mutch oli kannataja ja toimetas isegi löögi, nii ka Huddersfieldi vä. Smith 1922 paisati ümber ja oli ka värava lööja.

* * *

Prestoni tänavune rünnak karikale ja meistritiitlile meenutab 1889. aastat, millal Preston tuli toime esivõistluste võitmisega kaotamata ühtki mängu ja karikas võideti samal hooajal, saamata vastu ühtki väravat! Tänavu siiski löödi Prestonile üks värav karikasarjas — seda tegi Aston Villa poolfinaalis, alistudes 1:2. Kõik Prestoni sangarid, kes sellest hiilgeajast elus, olid tänavu aukiälalised Wembley staadionil.

* * *

Preston North End asutati kriketiklubina 1863, seega juba aukartustäratavates aastates. Esmakordselt jalgpallis Preston esines 57 aastat tagasi. Kuus aastat tagasi oli Preston niivõrd raskes majanduslikus seisukorras teise liiga meeskonnana, et tuli pidada likvideerimiskoosolek. Kuid ¾ nõutavast enamusest jäi puudu vaid kaks häält, mille tõttu klubi ei likvideeritud. Uus manager tegi kohe hiiglasummad võlgu, et muretseda uusi mängijaid, ja meeskond pääsis kuulsusetust lõpust. Mõne aasta eest Preston suutis jõuda esimesse liigasse ja praegu on ta võlgadevaba klubina üks tugevamaid Inglismaal. Igatahes klubi, kelle kohta üksmeelsed arvustused ütlesid, et see oli hooaja tõeline meister, mitte Arsenal, keda soodustas vastu lõppu vaid õnn.

* * *

Huddersfield algas oma karjääri teise liiga meeskonnana 1911. Ja 1920. jõudis meeskond esimese liigasse ning tuli 1924/26 kolm aastat järgemööda Inglise meistriks. Kuid klubi pole suutnud võita suurt populaarsust, mis pärast oma kuulsa manageri Herbert

Penalty-kick, mis otsustas English Cup'i seekordse saatuse. Penalty sooritaja meelitas väravavahi hüppama paremale, kuid lõi siis palli keskele lahi alla.

Chapmani siirdumise järele Arsenali juure tuli paratamatu langus meeskonna võimetes. Tänavu siiski üle noatera jäi klubi 1. liigasse.

* * *

Inglise karikavõistlused algasid 1871. 15 seltsi, kes võtsid osa esimesest, on läinud peagu kõik hingusele. Ainult Crystal Palace ja Queen's Park (Glasgow) on jäänud püsima professionaal-klubide seas. 1895 varastati karikas Birminghamis äri vaateaknalt, kuhu selle aasta võitja Aston Villa oli karika vaatamiseks välja pannud, ja jäigi kadunuks. Muretseti uus karikas, kuid see kingiti 1911 liidu esimehele lord Kinnairdile. Praegu on mängus kolmas karikas ja selle hind on vaid 25 naela.

* * *

Mäng iseenesest oli nigel. Nigelas oli ühelgi finaalis Wembleys. Kui poleks olnud viimast poolt minutit ja seda dramaatilist lõppu, oleks see finaali kadunud ajalukku tähelepandamatult. Nüüd aga sai Youngi väike vääratuse, mis põhjustas penalty, ajalooliseks. Mutch paisati täiel jooksul karistuslinal maha ja kohtunik ei viivitanud penalty määramisega. See päästis mõlemad meeskonnad selle finaali pingutavast agooniast ja kordamismatschi tragöödiast järgneval kesknädalal Aston Villa väljal. Tulnuks kordamismäng, kumbki finalist pidanuks 8 päeva jooksul pidama viis matschi!

* * *

Preston sai loosiga Wembley staadioni riietusruumi nr. 1, seega „õnnkabiini“, ja oli truu traditsioonile, tulles tänavu võitjaks. Möödunud aastal, kui Sunderland võitis karika Prestoni vastu, pidi Preston end ümber riietuma kabiinis nr. 2.

* * *

Enne finaali mängis Preston: West Ham United 3:0 (kodus), Leicester City 2:0 (kodus), Arsenal 1:0 (väljas), Brentford 3:0 (väljas), Aston Villa (Sheffiel-

dis) 2:1. Huddersfieldi teekond oli järgmine: Hull City (kodus) 3:1, Notts County 1:0 (kodus), Liverpool 1:0 (väljas), York Cityga 0:0 (väljas) ja 2:1 (kodus), poolfinaalis Sunderland (Leedsis) 3:1.

* * *

Preston kaotas enne finaali kaks oma paremat meest. Vpk. Milne vigastas end (kõõluse rebenemine) ja tsf. Dougal, meeskonna võidupant, vigastas põlve. Dougal ei saagi mängida enne sügist, kui õnnestub lõikus. Mõlemal olid nii suured teened Prestoni finaali viimisel, et klubi juhatus palus jalgpalliliidult anda karika medalid ka neile mängijaile. Kuid nad jäeti siiski ilma, sest medalile on õigus vaid sellel, kes finaalis tegelikult võistles.

* * *

Nii suurelt nagu Preston pole olnud ühtki favoriiti finaalis. Kuid kunagi varemalt pole olnud nii tasavägist finaali. Ja Huddersfield näis kogu aeg karde-tavamana. Beasley sooritas kaks toredat väravalööki, mida Holdercroft suutis päästa vaid õnnega. Väljamän-

gus oli Preston siiski parem, kuid edurivil puudus Dougali näol mees, kes Prestoni edurivi pani liikuma kui masinavärgi. Kui saadi teada, et Prestonis puuduvad Dougal ja Milne ning Huddersfieldis mängib kaasa Hulme, tõusid kohe Huddersfieldi schansid ja kihlveod olid algvileks kõigest 5:4 Prestoni kasuks. Milne vaatas mängu pealt, kuid Dougal viibis haiglas. Kui meeskond jõudis võidukalt koju, külastas meeskonna kapten Smith pärast kodulinna saabumist esimesena haiget Dougalit.

* * *

Spekulatsioon pääsmetega oli eriti suur. Londoni ajalehed tõid mitu veergu kuulutusi, milles küsiti või pakuti karikafinaali pääsmeid. Muidugi oli ostjaid mitusada korda rohkem kui müüjaid ja hinnad tõusid finaali eel mitmekümne-kordselt. Nii ostis keegi Lancashire'i mees 2 naelalist piletit 12 naela eest. See oli vast kallis kaks tundi! Ametlikult olid arvud finaalis: 93.237 pealtvaatajat ja 7.573 naela kassas!

G. Pärnpuu

Olümpiafilm Eestis!

Berliini olümpiafilmi „Olümpia“ maailmaetendus toimus 20. aprillil Berliinis. Nüüd on see film jõudnud ka Tallinna ning esietendus aukülastele toimus kino „Helioses“ 28. mail, ning praegu see film jookseb edasi, loodetavasti pikka aega.

Olümpiafilm pole mõeldud ega olegi ühe päeva film, vaid on igaveseks dokumendiks kogu kultuurilmale. Berliini olümpiamängud olid spordi suureks triumfiks. 16 päeva väldanud suurtest maailmavõistlustest vändati 400.000 m filmi, millest siis väärtuslikum ja paremini väljakukunud osa monteeriti vägevaks filmiks jõule ja ilule.

Proloog viib meid Vana-Greekasse, olümpiate sünnimaale. Edasi algab olümpia-tõrvikjooks pühast Olümpiast Berliini. Edasi algavad võistlused, mida võib nimetada moodseaja eeposeks. 6000 filmimeetris on antud võistluste reportaash, sümboolika, olümpia-idüll ja hingekinnipanev võistlus.

Olümpiafilmi valmistamine toimus Leni Riefenstahli juhtimisel. See võluv naine on osanud anda suure võluvuse ka filmile. Mehelikusse võistluse on sulatatud ilu, mis teeb selle filmi nauditavaks igavesti. See on kunstiteos, mis jääb omapäraseks ja surematuks.

ED. OLARI
TALLINN

ESTONIA PST. 19

TELEF. 456-90

Kergejõustikust maailmapeeglis

Omaaegne maailma parim teivashüppaja, norralane Charles Hoff, pidi 1. maist asuma Saksa teivashüppajate treeneriks. Kuid viimasel minutil oskas Norra kergejõustikuliit hinnata oma kuulsa sportlase teeneid, sõlmides temaga kindla ja heatasulise lepingu Norrasse edasijäämiseks. Seega katkesid Ch. Hoffi läbirääkimised Saksasse teenistusse astumise asjus, kuigi sakslased meeleldi tahtsid Hoffi saada.

Ch. Hoff on praegu 36-aastane. Kui Hoff ilmale tuli, kõigutas majaanst pead ja lausus, et poiss olevat liig nõrk ellu jäämiseks. Kuid poiss jäi ellu ja temast kasvas maailmarekordimees. Kõige eest võlgneb ta suurimat tänu oma isale, kes majaanstist paremini teadis, et sport võib ka kõige nõrgema teha eluvõimsaks.

Hoffist kasvas mitmekülgne sportlane, kes peale teavashüppe ka teistel aladel näitas tähelepanuväärivaid saavutusi. Toome tema isiklikud rekordid:

100 m	—	10,8	kõrgus	—	1,82
200 m	—	21,9	kaugus	—	7,46
400 m	—	48,8	kolmik	—	14,37
500 m	—	1,05,0	teivas	—	4,25
800 m	—	1,55,0	oda	—	47,95
1500 m	—	4,16,0	ketas	—	33,02
110 m	—	16,0	kuul	—	10,54

Nii imelik kui see ka ei ole ühe teivashüppaja kohta, oli Hoffi 500 m tagajärg omal ajal samuti maailmarekordiks nagu ta 4,25 teivashüppes! Vaatamata suurtele võimetele ei saanud Hoffist kordagi olümpiavõitja: 1924. a. Pariisis ei startinud ta vigastuse tõttu ja enne Amsterdami olümpiat diskvalifitseeriti.

On huvitav lisada, et 1926. a. ennustas Hoff inimvõimete piiriks teivashüppes 4,57. Hiljuti, alles käesoleval kuul, tuli sellega toime ameeriklane Dills, (kui vastav teade pole ekslik), kuid siiski on küsitav, kas see jääb inimvõimete viimseks piiriks. Kõrgushüppe viimseks piiriks on Hoff ennustanud 2,13 m. See ennustus seni veel püsib.

Los Angelisi olümpiavõitja tõkkejooksus Tisdall, kes sündinud Shotimaal, elab juba pikemat aega Lõuna-Aafrikas. Seal on ta avanud spordiinstituudi, kus on elukutseliseks treeneriks. Tema leiutatud on lõuna-aafriklane Lavery, kes tänavustel Briti impeeriumi mängudel kattis 110 m puhtalt 14 sekundiga (siiski taganttuule abil).

Muuseas: ka Lavery ei ole sünnilt lõuna-aafriklane, vaid tema vanemad on Lõuna-Aafrikasse rännanud iirlased.

Ameerika uus odaviske suurus on kerkinud varem tundmatust Vukmanic'ist, kes Philadelphias viskas 68,24, ja üle öö tõusis USA odaviskajate etteotsa. Ueks kuulitõuke-atleediks on „keegi“ Strobe, kes Kalifornias tõukas 15,67. Teivast on Day hüpanud 4,45 ja Dills 4,37, viimaste teadete järgi koguni 4,57.

Tõime need uued nimed selleks, et meie kergejõustiklased ei tarvitseksid väga imestada, kui mõni nimetaist täna-homme üllatab uue maailmarekordiga.

Hans Heinz Sievert, kellelt Berliini olümpial kümnevõistluse-maailmarekordi „röövis“ nüüd filmistaariks siirdunud Glenn Morris, on hakanud pärast kaua-aegset eemalolekut väljalt ja rajalt uuesti treenima. Hiljuti peetud võistlustel saavutas ta kuulitõukes 14,63, tülles võitjaks, ja lisaks esimese vasaraheitjana, saavutades 40,65-ga kolmanda koha.

Lawson Robertson on juba 1920. a. saadik valitud igaks neljaks järgmiseks aastaks USA ülemcoachiks ja olümpiatreeneriks. Ta on mitu korda tahtnud loobuda, kuid väarikate asetäitjate mitteleidumisel kohale edasi jäänud. Nüüd on ta jälle tõstnud üles errumineku küsimuse ja enda mantli pärijana ette pannud Brutus Hamiltoni.

Hamilton on Kalifornia ülikooli coach. Tema leiutatud on Archie Williams, Bob Clark, George Anderson, G. Moore, Glenn Cuningham ja naissprinter Helen Stephans.

Ameerika kergejõustiklased saavad Euroopas tuttavaiks tavaliselt alles siis, kui nad kodumaal on püstitanud mõne maailmarekordi. Näiteks kuuldi Euroopas Luvall'ist alles siis, kui ta kattis veerandmiili 46,9-ga.

Nüüd räägitakse sealpool suurt lompi uuest tõkkejooksu kuulsusest Fred Walcott'ist, kes 110 m katab 14 sek. piiri lähedalt. Suuri lootusi pannakse ka kalifornilasele Payton Jordanile, kes 100 yardi katnud 9,8-ga ja 220 yardi 21,6-ga. Ka on kerkinud esile uus neegersprinter Ellerbe, kes 100 yardi võitnud 9,6-ga.

Hiljuti suri vaevalt 24-aastasena USA lootustandvaid ketta- ja vasaraheitjaid William Rowe.

Oma parimad margid tegi ta vasaraheites, olles maailma parimate hulgas 1936. a. 53,98 ja 1937. a. 53,32-ga. Berliini olümpial tuli ta viiendaks — 51,66. Ketast oli mees heitnud 50 m piiri lähedale.

Ta startis Rhode Islandi State College'i värvides, olles kooli mitmekordne rekordimees ja lisaks veel Ameerika meister. W. Rowe suri samal päeval, millal tema kool oli kavatsenud talle korraldada austustseremonia.

Saksa-USA esimese kergejõustikumaavõistluse pidamiseks on nüüd saavutatud lõplik kokkulepe. See on ühtlasi rahulepinguks, sest mõlema riigi vahel valitses sportlikes suhetes juba pikemat aega vaenu vahekord. Näiteks USA teami läinudaastasel võistlusreisil Euroopasse võisteldi igal pool, kuid hüljati sakslaste kutsed. Ka Schmelngi poksimatsch maailmameistri-tiitlile lükati just vaenu mõjutusel edasi. Nüüd on mõlemad kergejõustiku-suurriigid jälle ulatanud üksteisele lepituskäe.

Maavõistlus peetakse 13.—14. aug. Berliini olümpia-staadionil. Kavas on kõik olümpiaalad peale kümnevõistluse ja maratonijooksu. Võidupunktid igal alal jagatakse järgmiselt: 5—3—2—1. Seekordne maavõistlus ei jääks ainukeseks, vaid tuleks kordumisele iga kahe aasta järele.

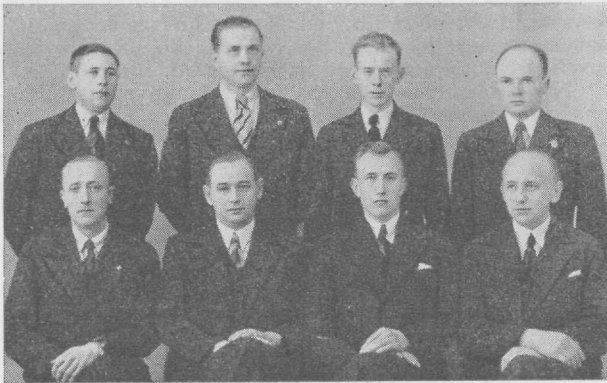
Teatavasti on 110 m tõkkejooksu maailmarekordiks Forrest Townsi püstitatuna 13,7 sek. See tundub muinasjutulise saavutusena. Kui pärast seda jooksu Townsilt küsiti, mida ta ise arvab uue rekordi kohta, vastas ta: „See on mulle uskomatu, kuid mida võin ma parata ajamõõtjate vastu!..“

Towns 13,7 tõkkejooksus on kõrvutatav Jack Torrance'i 17,40-ga kuulitõukes. Mõlemad on niivõrd fenomenalsed saavutused ja teistest peajagu kõrgemal. Ning mis kogu loo juures on kõige huvitavam, on see, et mõlemad maailmarekordid on püstitatud Oslos. Võiks koguni küsida, kas mõjub kaasa see asjaolu, et mida rohkem maakera naba poole, seda väiksem on maakera külgetõubed?!

KUUST KUUSSE

Pärnumaa Spordiliit 10-aastane

Esimesena asutatud maakonna-spordiliite

Pärnumaa Spordiliidu juhatus juubeliaastal. Vasakult paremale istuvad: A. Olliing, Karl Meimre-Meiner (esimees), A. Tamm, R. Saapas. Seisavad: J. Joa-Janson, A. Sommer, A. Vesilo-Mihkelson ja A. Kilgas (SKN Pärnumaa ringkonna nõunik). Pildil puudub Joh. Tamm (maakonna spordiinstruktor).

Pärnumaa Spordiliit võis 7. mail tagasi vaadata 10-aastasele tegevusele. Juba üle tosina aasta tagasi jõudsid Pärnu vanema generatsiooni spordijuhid veendumusele tarviduses koondada maakonna seltsid ühe keskuse ümber. Esiajlselt loodi Pärnus spordiseltsidevahelised staadioni- ja jalgpallikomisjonid. Siis edasi tookordsete Pärnu innukamate sporditegelaste William Puusti ja Mihkel Hennoste-Hendriksoni algatusel koostati Pärnumaa Spordiliidu põhikiri. Esimene tuli siseministeeriumilt kinnitamatul tagasi, sest põhikirjas oli liikmena ettenähtud ka mitte eraõiguslik organisatsioon — Pärnu garnison. Vastava paranduse järele registreeriti Eesti esimese maakondliku spordiliiduna 7. mail 1928. a. Pärnumaa Spordiliit. Alles neli aasta hiljem tuli spordi keskliidult algatus maakonna spordiliitude asutamiseks igasse maakonda. Üheksa aastat oli möödunud Pärnumaa liidu tegevusest, kui 1937. aastaks oli loodud kõikidesse maakondadesse vastavad liidud.

Pärnumaa Spordiliit juba esimesil aastail korraldas Pärnu staadioni ja ehitas nägusa tribüüni, milline peatselt hävis tuleõnnetuses, kuid uuesti üles ehitati. Edasi on püstitatud Pärnu ujula. Möödunud sügisel tasandati staadioni palliväli mullakorraga, kevadel külvati uus rohuseeme ja nende ridade ilmumisel on hoos uue, 3000-kroonise plankaia ehitamine ümber staadioni.

Esimesena Eestis algatas Pärnumaa Spordiliit maakondlike kuldmedali annetamist maakonna parimale sportlasele. 1935. a. sai selle tõstja A. Kask ja 1937. a. male-suurmeister Paul Keres.

Pärnumaa Spordiliidu esimeheks juubeliaastal on linnanõunik Karl Meimre-Meiner; juhatus liikmeiks Joh. Joa-Janson, A. Otting, A. Sommer, A. Vesilo-Mihkelson, A. Tamm, R. Saapas. Maakonna spordiinstruktoriks Joh. Tamm ja SKN Pärnumaa ringkonnannõunikuks pedagoog A. Kilgas. Liidu revideerivas toimkonnas O. Andrus-Andrekson, A. Poolak ja Joh. Hennoste-Hendrikson. ARNO POOLAK.

Inglise suur võit Saksa üle,

kuid „karistus“ Schweitsilt

Briti jalgpallilõvi pugus jälle välja oma koopast. Ta tuli järjekordselt uurima kontinendi jalgpalli tugevust ja täitma auvõlga vastuviisi näol Saksale, keda ta viimati Londonis oli „kostitanud“ 3:0. Kogu Saksa ootas kannatamatusega Inglise rahvusmeeskonna külaskäiku. Nõudmine Berliini olümpiastaadioni pääsmetele oli umbes sama suur kui English Cupi finaalile. Kuid peale maavõistluse nägemise lootsid sakslased veel rohkem: võitu! See avaldub pärast maavõistlust ajakirjanduses tehtud kommentaarides, kus räägitakse unistuste purunemisest kaartidest maja kombel.

Inglise võitis olümpiastaadioni üle 100.000 inimese ees 6:3 (4:2). Rohkem sellest numbrilisest ülekaalust rääkis aga tegelik mängukäik. Inglise olid nõrgad ainult esimese veerandtunni vältel, kuid ülejäänud ajaga olid nad niivõrd ülekaalus, et 6:3 selle kõrval peab kahvatuma. Pole liialdus ütelda, et inglised sattusid säärasesse hoogu, et võinuksid meisterdada kuni tosin väraavid rohkem!

Karika- ja liigavõistlustel karastatud inglised oskasid võidelda mitte ainult palli pärast, vaid ka mees mehe vastu. Nad oskasid mängida ja nad oskasid võidelda. Nad ei võtnud sakslasi kergelt. Nad ei tulnud demonstreerima, vaid sakslastega võitlema. See oli auks sakslastele — neid oli ju hinnatud, kuigi hinnang läks palju maksuma. Mõlemad pooled võitlesid prestiihi pärast, misjuures kannataja ossa jäi Saksa prestiihi. Sakslased ise lausuvad, et inglised tabasid neid kriisilt, millal sakslaste vorm alla käinud. Veel lausuvad nad, et nende „standardmeeskond“ on läinud minevikku ja uueks, tulevikumeeskonnaks on Suur-Saksa meeskond. Nii palju sakslased õppisid maavõistlusest Inglisega.

Ja inglised ise? Ega nemadki jäänud „karistamata“. Kui nad kari aastaid tagasi olid värske maailma-meistriga Itaaliaga Roomas mänginud 1:1, siis koduteel nad n.ü. muuseal löid Schweitsi 4:0. Nüüd mõtlesid nad korraga sama. Kuid nüüd said nad Schweitsis lüüa — 1:2! Huvitav, et just Schweits ja Saksa kohtuvad maailmavõistlustel omavahel. Kas austerlased päästavad Saksa?

Mis puutub Schweitsisse, siis on „karta“, et inglised nad endile Londoni külla kutsuvad järgmise vastasena kontinendilt. Kõigi teiste tugevatega on nad juba võistelnud. Jääb üle veel Schweitsi õpetada...

Kättemaks on magus — pealkirjastaks ma lõplõike. Lugu on selles, et kui l. a. Inglise rahvusmeeskond maruhoona „jalutas“ üle Skandinaavia ja Soome

ning äärepealt oleks Tallinna tulnud, siis kirjutasiid Saksa ja Viini lehed: mis inglasterl viga mängida põhjamaalasterga, kes veel ei tunne tõelist jalgpalli ja tõelist võistlust! Nüüd inglased näitastid sakslaster ja viinlaste oma nahal, kui kerge neil mängida oli...

Viimased korrespondentsvõistlused.

Viimased korrespondentsvõistlused toimusid 20.—26. aprillini kolmandat korda tõstjate uue klassijao-tuse alusel.

Seekordsetel, hooaja viimastel, võistlustel startis 16 organisatsioonini kokku 75 tõstjaga. Võistluse tulemused olid tehnilistelt tagajärgedelt kergemates kaalu-des rekordsed. On kerkinud rida uusi võrdvõimeliisi tõstjaid, kes on lähenemas vanameistritele. Raskekaal jäi esmakordselt nõrgaks, kuna Arno Luhaäär el ebaõnnestus kahega tõukamine ja tartlastest ei startinud E. Jugar ning A. Lepik. Poolraskekaalus on tervitatav vanameistri Karl Oole come-back 322,5 kg-ga. See oli ta esimene start pärast Berliini olümpiamängusid.

Maakondade paremusjärjestus kujunes järgmiseks:

1. Tartu	21 osavõtjat	5.272,5 kg
2. Tartumaa	15 "	3.865,0 "
3. Pärnumaa	12 "	3.168,0 "
4. Valgamaa	12 "	2.735,0 "
5. Võrumaa	6 "	1.480,0 "
6. Tallinn	5 "	1.350,0 "
7. Viljandimaa	4 "	1.182,5 "

Kokku 75 osavõtjat 19.053,0 kg

Seltside paremusloetelu viimasel korrespondentsvõistlusel oli: 1. Tartu Kalev — 18 osavõtjat ja 4.405,0 kg. 2. Tartumaa maleva Aru rühm — 15 osavõtjat ja 3.865,0 kg. 3. Sindi Kalju — 7 osavõtjat ja 1.845,0 kg. 4. Puka tuletõrje ühing — 5 osavõtjat ja 1.487,5 kg. 5. Tall. Sport — 5 osav. ja 1.350,0 kg. 6. Mõisaküla Ülo — 5 osav. 1.322,5 kg.

Tehnilised tagajärjed kujunesid järgmisteks:

Sulgkaal:	Surumine	Rebimine	Tõukamine	Kogu-summa
1. A. Kask, Pärnumaa	82,5	77,5	105	265
2. A. Lavin, Valgamaa	77,5	80	102,5	260
3. R. Västriku, Pärnumaa	70	80	105	255
4. A. Suigusaar, Tartumaa	77,5	72,5	105	255
5. J. Västriku, Pärnumaa	72,5	75	100	247,5
6. J. Täheväli, Tartumaa	67,5	72,5	97,5	237,5
7. E. Raanas, Võrumaa	70	75	92,5	237,5
8. F. Veelmann, Tallinn	67,5	70	95	232,5
9. J. Künnapas, Pärnumaa	62,5	67,5	92,5	222,5
10. A. Mikk, Tartu	2,5	67,5	90	220
Kergekaal:				
1. V. Siirak, Valgamaa	90	92,5	112,5	295
2. M. Ilbak, Pärnumaa	85	82,5	110	277,5
3. H. Saal, Pärnumaa	80	80	105	265
4. A. Säälük, Tallinn	85	77,5	100	262,5
5. V. Pöder, Tartumaa	75	75	105	255
6. A. Riivik, Tartu	75	75	100	250
7. R. Kirotosk, Võrumaa	75	75	100	250
8. K. Kiisk, Pärnumaa	70	78	100	248
9. K. Valgerist, Tartumaa	7,5	72,5	92,5	232,5
10. A. Juhansoo, Valgamaa	75	72,5	85	232,5
Keskkaal:				
1. A. Vaikma-Jürgenson, Tartumaa	95,5	97,5	125	315
2. A. Sõber, Tartumaa	80	87,5	117,5	285
3. H. Maidlas, Pärnumaa	80	85	115	280
4. A. Austa, Tartu	85	85	100	280
5. L. Pääbus, Tallinn	75	85	110	280
6. A. Tohver, Pärnumaa	80	85	112,5	277,5
7. V. Saar, Tartu	80	82,5	110	272,5
8. G. Hinzer, Tartu	82,5	77,5	105	265
9. K. Kenkmann, Tartumaa	77,5	75	105	257,5
10. A. Ivask, Tartu	80	75	100	255
Poolraskekaal:				
1. L. Kukk, Tartu	92,5	102,5	137,5	332,5
2. K. Oole, Tallinn	92,5	100	130	322,5
3. A. Salusoo, Võrumaa	65	95	130	310
4. F. Maarits, Pärnumaa	85	95	125	305
5. E. Vaikma-Jürgenson, Tartumaa	85	95	125	305
6. K. Kampus, Viljandimaa	82,5	90	115	287,5
7. O. Tammoja, Tartumaa	85	85	115	285
8. L. Kivisikk, Tartu	85	85	110	280

O. Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47, TEL. 444-22

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega

	Surumine	Rebimine	Tõukamine	Kogu-summa
9. P. Unt, Tartumaa	80	82,5	112,5	275
0. K. Unt, Tartumaa	80	80	107,5	267,5

Raskekaal:

	Surumine	Rebimine	Tõukamine	Kogu-summa
1. G. Viire-Vechterstein, Pärnumaa	92,5	100	125	317,5
2. E. Laine, Tartu	100	95	115	310
3. P. Maarits, Valgamaa	77,5	92,5	120	290
4. E. Lukkin, Tartu	87,5	82,5	110	280

Hooaja jooksul peeti korrespondentsvõistlust viis korda ja Eesti Maadlus-, Poksi- ja Tõsteliidult oli eelmise aasta eeskujul tõstjaile ette nähtud ergutusahhinna vastavate normide ületamisel, milliseid seitset järku. Viienda järgu norme täitsid: kergekaalus Peeter Mürk, 310,0 kg ja keskekaalus Rudolf Laane, 325,0 kg; kuuenda järgu — keskekaalus Leonhard Kukk 320,0 kg; seitsmenda järgu — neil meest: sulgkaalus Aleksander Kask 270,0 kg, kergekaalus Voldemar Siira 295,0 kg, keskekaalus August Vaikma-Jürgenson 310,0 kg ja poolraskekaalus Leonhard Kukk 332,5 kg.

ARNO POOLAK.

Eesti meistrivõistlused veere-mängus

Uueks meistriks tuli Helmuth Piisa. — Konkurentsi-tugevamad võistlused

Eesti tänavused veeremängu-meistrivõistlused peeti 18., 19. ja 22. mail Tallinna kolmel suuremal veereteel. Üldiselt peab ütleva, et seekord oli konkurents pinevam ja tasavägisem kui kunagi varem, kuid kiuste kõigele kujunesid tehnilised tulemused tavalistest nõrgema-tekts, vaatamata sellele, et väljas olid kõik selle ala pri-mad. Keskpärased tehnilised tulemused aga ei kiskun-d midagi maha võistluste väärtusest, vaid löi koguni soodsama õhkkonna. Veel viimase päevani ei võidud aimate, kes tuleb meistriks.

Viimasel päeval võistlesid väljaspool Tallinna aset-sevate klubide liikmed. Ei teatud arvata, et üllatus tuleb just nende hulgas, kuna provintsi esindajad pidi-ju olema vähem harjunud pealinna veereteedega. Enne provintsimängijate asumist veereteedele oli pea-linlastest parimad punktide kogusummad saavutanud V. Lepamäe A klassis ja E. Lember C klassis, mõle-mal 353 silma. Määruste kohaselt sai neist meistriks tulla A klassi mees, s. t. V. Lepamäe. Kuid Rakvere VHS-i mängijana Helmuth Piisa saavutas viimasel võistluspäeval samuti 353 silma, ka A klassis. Määruste kohaselt tuli nüüd meistrititel selgitada selle järgi, kum-mal rohkem üheksaid. Neid oli H. Piisal 5, Lepamäel aga üks vähem. Seega tuli meistriks H. Piisa.

Uus meister pole sugugi tundmatu suurus. Oma karjääri veeremängijana alustas ta 5 aastat tagasi Tal-

linna Garnisoni Veeremänguklubis. Hiljem komandeeriti ta leitnandina Rakveresse, kus seni tulnud meistriks kolm korda. RVHS esindajana tuli ta nüüd ka Eesti meistriks. Veel võistluseelisel harjutusel tegi H. Piisa 400 silma ümber, kuid võistlustel kahanes tema resultaat nagu teistelgi. Varematest aegadest on H. Piisa tuntud ka kergejõustiklasena.

Meistrivõistluste tehnilised tulemused olid järgmised:

A klass: 1. ja Eesti meister Helmuth Piisa, RVHS, 353 s. 2. V. Sepamäe, TGV, 353 s. 3. A. Tomberg, NVHS, 350 s. 4. K. Kister, TVK, 347 s. 5. A. Rüütel, TVG, 341 s. 6. B. Haltrik, TGV, 339 s.

B klass: 1. T. Lipavski, Makkabi, 351 s. 2. J. Mägi, RVHS, 346 s. 3. V. Kandelin, Puhkekodu, 338 s. 4. V. Virèn, Puhkekodu, 338 s. 5. O. Loo, Puhkekodu, 334 s. 6. Herbert Piisa, TGV, 333 silma.

C klass: 1. E. Lember, TGV, 353 s. 2. J. Schwarz, Makkabi, 334 s. 3. B. Drell, TGV, 327 s. 4. O. Viik, TGV, 323 s. 5. H. Shur, Makkabi, 322 s. 6. S. Kletzki, Makkabi, 321 s.

Organisatsioonide vahelistel võistlustel, millel arvesse võeti iga klubi 8 parima mängija tulemused, tuli võitjaks Tallinna Garnisoni Veeremänguklubi 2706 s. 2. Tallinna Veeremängu Klubi 2631 s. 3. Puhkekodu 2541 s. 4. Makkabi 2463 silma.

Jälle Arsenal!

Kaheksa aasta vältel viiendat korda Inglise meistriks

Inglise armastavad rekorde ka statistikas. Kui Arsenal tuli tänavu uskordselt jalgpallimeistriks, arvutati kohe: kaheksa aasta vältel viis korda meistriks — see on uus rekord. Ei tähenda, et näiteks Aston Villa ja Sunderland on meistriteks tulnud rohkem arv kordi, sest need on hoopis teised rekordid.

Arsenal saavutas 42-st matschist 52 punkti. Täpselt samapalju nagu eelmisel aastal! Kuid siis jäi ta kolmandaks. See näitab, et tänavu oli raskem tulla meistriks. Meistritiitel rippus niidi otsas õieti veel viimasel tunnil. Arsenal mängis koduväljal oma viimast matschi ja juhtis poolajaks juba 3:0. Kuid kogu pealtvaatajaskond teadis, et Arsenal võib lüüa kas või sada väravat, kuid ei tule ikkagi meistriks, kui teisel väljal Wolverhampton Wanderers võidab Sunderlandi. Oli ju Arsenalil enne viimast matschi 50 punkti, Wolverhamptonil aga 51. Sellepärast oli kogu matschi vältel telefoniühendus Sunderlandiga. Poolaja tulemusena teatati seal 0:0. See ei ütelnud veel midagi. Lõpu eel, millal Arsenal oli võidus juba 5:0, ilmus välja äärele üks mees valge lipuga. See oli signaaliks, et Sunderland oli võitnud Wolverhamptoni! Seetõttu oli Arsenal tulnud meistriks! Juubeldas rahvas ja juubeldasid Arsenali mängijad. Viimased olid niisuures joovastuses, et mängu viimastel minutitel ei tabanud enam palli. Kas nüüd üks värav rohkem või vähem, polnudki enam oluline: meistritiitel oli niikuinii peos... tänu ka Sunderlandile.

Arsenal on praegu edasi Inglise populaarseim meeskond. Tema ühtteistkümmet kutsutakse igale poole. Kui Arsenal kõik need kutsed vastu võtaks, peaks ta välismaal mängima rohkem kui 366 päeva järjest! Ülal oli öeldud üksteistkümmend. See on vale. Meistrivõistlustel võitis mitte üksteistkümmend, vaid üle kahekümne mängija. Inglismaal ei otsusta ainult staaride arv, vaid ka varumängijate tugev tase. Hooaja vältel ei pääsenud Arsenali mängijaist ükski, alates väravavahist kuni ääretormajani, ilma vigastuseta, mis teda pikemaks või lühemaks ajaks eemaldas jalgpalliväljalt.

Kas teate, et:

Kas teate, et valge rassi maailmarekordiks kaugushüppes võib pidada sakslase Luz Longi 7.90 m. Enne sakslast oli maailma parimaks valgenahkseks kaugushüppajaks 7.85-ga ameeriklane Al Olson.

Kolm maavõistlust ping-pongis

Kaotused Leedule ja Lätile, võit Soome üle

Kui aastavahetusel pandi uus alus tenniseliidu ping-pongi sektsioonile, ärkas see vaikselt varjusurmas ja rohkem nurga taga harrastamist leidnud kaunis spordiala uuesti intensiivsemaks eluks. Sektsiooni korraldusel alustati Eesti meistervõistlustega meeskonnamängus, millest tuli osa võtma 15 meeskonda. Samuti peeti Tallinnas esivõistlused ja lisaks kaheid rahvusvahelised võistlused Kehras, kus sealse sulfaatvabriku juures tegutseb hoogsalt spordiring. Kuid sektsiooni tähtsamaks ürituseks on poole aasta tegevuse kestes olnud kolm maavõistlust, nimelt Leedu, Läti ja Soomega. Viimane maavõistlus peeti 6. aprillil Tallinnas ja kogukast rahvahulgast, kes oli ilmunud võistlust jälgima, võib järeldada, et lauatennis hakkab meil pikapeale jälle võitma laiemat publiku huvi.

Maavõistlus Soomega oli Eestile ping-pongis üldse 9. maavõistluseks ja kolmandaks võiduks. Soomlased, kelle juures see ala on päris uus, ainult paari aastase eaga, olid võimetelt veel nõrgad ja seetõttu suutis Eesti võita oma vanema suguvõlle vabalt 5:0. Võistlus peeti Davis-karika süsteemis. Tulemused: F. Laane (E) — Grönholm 21:12, 21:12, 21:17. A. Frants (E) — Nenonen 21:7, 21:17, 21:7. Laane—Nenonen 21:11, 21:15, 21:17. Frants—Grönholm 21:14, 21:14, 21:11. Paarismängus Frants—Laane = Grönholm—Biese 21:6, 21:8, 21:6.

Säärane klassivahe, nagu Eesti ja Soome vahel, on nüüd ka Leedu ja Eesti ning Läti ja Eesti vahel. Balti turniir, mis peeti märtsi lõpul Kaunases, lõppes Leedu võiduga, kusjuures üksikud maavõistlused andsid järgmised tulemused: Leedu—Eesti 5:0, Läti—Eesti 5:0, Leedu—Läti 5:4. Eestit esindasid Balti turniiril Frants, Laane ja Loigo. Läti ja Leedu on käinud igal aastal maailmameistri võistlustel ja saanud suuri kogemusi rahvusvahelises läbikäimises. See on neid viinud suurte sammudega edasi, kuna meie, vahepeal soigus viibinud, ping-pong on läinud tasemelt tagasi. Siiski on kolm peetud maavõistlust ja meeskondade meistervõistlused Eesti mängijate üldtaset märgatavalt tõstnud.

A. Frants kuuendat korda meister

Ping-pongi meistrivõistlused 78 osavõtjaga

Eesti esivõistlused ping-pongis leidsid tänavu rekordilise osavõtjate arvu — 78. Tase oli tunduvalt kõrgem, kui jõulu ajal Tallinna esivõistlustel. Vanameister A. Frants, kes tuli uuesti võitjaks ja seega juba 6. korda Eesti meistriks, oli klassi võrra parem teistest mängijatest. Mõõdunud aasta meister F. Laane jäi teiseks, kaotades kaks korda A. Frantsile. Üllatusena platseerus kolmandaks Andre, kes hooajal üldse ei startinud varem. Vs. Spordi mängijad, kes tulid meeskondade esivõistlustel toime ülekaaluka võiduga, ei pääsnud üldse auhinnale.

Meistriteks tulid ja kohad jagunesid:

Meeste üksikmäng: 1. ja Eesti meister A. Frants (Gong); 2. F. Laane (NMKÜ); 3. Andre (NMKÜ).

Meeste B klass: 1. J. Siimenson (Vitjas) — tuntud Vs. Spordi jalgpallimees. Viidi üle A klassi.

Meeste C klass: 1. Treufeld (Sport). Viidi üle B klassi.

Naiste üksikmäng: 1. ja Eesti meister pr. M. Helk (Vitjas); 2. M. A. Gruno (Nõmme Kalju).

Senioride meistriks tuli L. Krastin (ESS).

Meeste handicapi võitis 7. korda A. Frants, teiseks jäi E. Suik (Sport).

Meeste paarismängu võitsid endised meistrid F. Laane ja J. Tui (NMKÜ).

Segapaarismängu võitsid J. Tui ja A. Gruno.

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT EESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE- JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA

KÖITEKODA

TSINKOGRAAFIA

LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGLE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD
RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE
KAUPLUSED

KIRJANDUSE- JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUSÜHISUS

TALLINN-EESTI, PIKK T. 2.

OMA TELEF. KESKJAAAM 428-83

«POLARIS»

EESTI KINDLUSTUS-A.-S.

võtab vastu järgmisi
kindlustusi

elu-,
tule-, murdvarguse-,
veo-, väärtsaadete-,
kasko- (laevakerede)
ja klaasikindlustusi

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad
Kr. 1.000.000.—

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest
välja maksetud üle
Kr. 5.310.000.—

Soliidne edasikindlustus!

Kahjud likvideeritakse viivitamata!

Juhatus asub Tallinnas,
Vana Viru t. 12.
Kõnetraat 426-66.

Telegrammide-aadress: „POLARIS“

Osakond asub Tartus, Suur Turg 11.
Kõnetraat 6-75.

Esindajad kõigis linnades ja maakondades